
Creatief met kliekjes

Kookwedstrijd tegen
voedselverspilling | **p.7** |

Mooie proefschriften

Welke van de tien verdient
de Coverprijs? | **p.10** |

‘De WURwolf!’

Zes dingen waar de universiteit
mee moet stoppen in 2019 | **p.22** |

RESOURCE [NL]

Voor iedereen van Wageningen University & Research

nr. 9 – 20 december 2018 – 13e jaargang

Gert Kema scoort met nederbananen

Achter de mediastunt schuilt een slimme innovatie | **p.12**

Oscar + Scintillometers

Oscar Hartogensis, onderzoeker bij Meteorologie en Luchtkwaliteit

TURBULENTIE METEN

Een scintillometer meet via lichtbreking de intensiteit van turbulentie in de lucht. Denk aan de luchtrillingen boven het wegdek op een warme zomerdag. Uit die trillingen kan het transport van warmte en vocht in een bepaald gebied worden bepaald. De optische scintillometer (links op de foto) registreert warmte, de microgolf-scintillometer (met grote witte kap) registreert het transport van vocht. De apparaten zijn ontwikkeld door de leerstoelgroep Meteorologie en Luchtkwaliteit. Ze krijgen een plek in Amsterdam voor onderzoek aan het stadsklimaat.

📷 RK, foto Sven Menschel

>> INHOUD

nr. 9 – 13e jaargang

>> **14**

ONDERWIJSADVIES

Perry den Brok: 'Iets minder vernieuwen, iets meer evalueren'

>> **18**

KRACHTTOER

Argoleden bouwen zelf hun nieuwe trainingszolder

>> **26**

DUIVENDAAL 2.0

Alles wordt 'ziekenhuiswit' en de huur stijgt flink

EN VERDER

- 4 Deltaplan voor biodiversiteit
- 5 Werkloosheid onder alumni daalt
- 6 Brightspace vervangt Blackboard
- 7 Eretitels voor De Vos en Scheffer
- 9 Vrouwen langer vol van drank
- 10 Verspilling tast waardering voor merk aan
- 16 Notenkraker trekt bekijks
- 20 Doe de Resource Nieuwsquiz
- 24 Halsoverkop naar Uganda
- 27 Ondertussen in Hongarije

RATRACE

WUR wil superhelden opleiden die een hele waslijst aan kwaliteiten bezitten, zegt hoogleraar Educatie- en Competentiestudies Perry den Brok (zie p.14). Volgens hem kan niemand volledig aan deze superkrachtenlijst voldoen. Daarom moet de universiteit studenten beter coachen bij het maken van keuzes.

Een goed plan; studenten kunnen wel wat coaching gebruiken. Door het wegvalen van de studiefinanciering, de verhoogde rente op de studielening en de dreiging van langstudeerboetes hebben de meeste studenten de tijd niet meer om stil te staan bij belangrijke keuzes. Studeren wordt steeds duurder en moet dus snel, sneller, snelst. Tijd om fouten te maken en uit te lopen is een luxe geworden die alleen voor de welgestelde student is weggelegd. Ik krijg er plaatsvervangende stress van.

Volgens het cliché is je studententijd de mooiste tijd van je leven. Een heerlijk vrij en onbezorgd leven voordat de ratrace in de echte wereld begint. Dat cliché verdient een update. Je studententijd is de mooiste ratrace van je leven.

Luuk Zegers, redacteur onderwijs en studenten

>> Iedereen is welkom op het internationale kerstdiner tegen de eenzaamheid | p.27

BEVORDERING BIODIVERSITEIT MOET GELD GAAN OPLEVEREN

Grondgebruikers die bijdragen aan herstel van de soortenrijkdom, moeten daarvoor voortaan goed worden beloond. Dat is de belangrijkste pijler onder het Deltaplan voor de Biodiversiteit.

Het plan, dat gisteren in Den Haag werd gepresenteerd, is ontwikkeld door natuurorganisaties, boeren, ecologen, coöperatie Agrifirm en de Rabobank. Namens de Nederlandse ecologen schreef WUR-hoogleraar David Kleijn als zogeheten kwartiermaker mee aan het plan.

Kleijn is enthousiast over de 'unieke samenwerking' die op initiatief van ecologen netwerk NERN en zijn voorzitter Louise Vet (NIOO-directeur en WUR-hoogleraar) een jaar geleden ontstond. Om de voortdurende verarming van de natuur te stoppen is vol-

gens Kleijn een omslag nodig. Kern daarvan is dat maatregelen ten behoeve van de biodiversiteit de grondgebruikers geen geld moeten kosten, maar geld moeten opleveren.

De uiteindelijke prijs voor die herwonnen natuur komt bij de burger terecht. Daar is 'omdenken' voor nodig, zegt Kleijn. 'Het systeem is nu zo dat we producten tegen een zo laag mogelijke prijs willen kopen. Daar moeten we vanaf. We zullen uiteindelijk de werkelijke prijs moeten betalen voor producten, inclusief kosten voor het behoud van de natuur.'

Nederlandse ecologen staan volgens het Deltaplan voor een belangrijke uitdaging wat betreft de monitoring van biodiversiteit. Kleijn: 'Als je maatregelen neemt wil je ook weten wat dat oplevert.

FOTO: LIEKE DE KWANT

▲ Maatregelen die de soortenrijkdom verhogen, zoals bloemen zaaien langs akkers, moeten volgens het Deltaplan Biodiversiteit worden beloond.

En de natuur in Nederland is goed bemonitord, maar het agrarische gebied niet.' Daarnaast worden ecologen in het plan opgeroepen om actief deel te nemen in lokale gebiedsontwikkeling. 'Zij behoren tot een relatief kleine groep die verstand heeft van biodiversiteit. Dan moet je ook initiatief nemen', zegt Kleijn. 'Dat kan op veel manieren. Zelf ben ik in Zuid-Limburg intensief betrokken bij het bijenvriendelijk maken van een gebied.'

Ook voor WUR heeft het Deltaplan een opdracht. Nieuwe wegen moeten per saldo meer biodiversi-

teit opleveren, staat erin. Dat geldt volgens Kleijn bijvoorbeeld voor een eventuele rondweg om de campus. 'Als die weg er dan moet komen, leg hem dan zo aan dat de omgeving biodiverser wordt dan-ie was. Dat is, triest genoeg, helemaal niet zo moeilijk. WUR is het aan haar stand verplicht hierin het goede voorbeeld te geven.'

Het Deltaplan dat er nu ligt is een eerste stap. De bedoeling is dat volgend voorjaar het hele plan naar buiten komt. Kleijn: 'We treden nu naar buiten om partijen de gelegenheid te bieden aan te sluiten.' **✎ RK**

BOUW KAMERS OP KORTENOORD GAAT DOOR

De bouw van 312 studentenkamers op de hoek van de Kortenoord Allee en het Nieuwe Kanaal gaat definitief door. Idealis begint in januari met bouwen.

De oplevering is op zijn vroegst in september komend jaar bij de aanvang van het nieuwe studiejaar. 'We zijn daarover in gesprek met bouwer Plegt-Vos', zegt Idealis-directeur Sylvie Deenen. 'We hebben gevraagd of dan op zijn minst een deel van de eenheden opgeleverd kan worden.'

De studenteneenheden zijn met name bedoeld voor internationale studenten. De kamers zijn gemeubileerd en voorzien van een eigen

douche, toilet en keuken. Daarnaast zijn er een ontmoetingsruimte en een washok. De 312 eenheden zijn verdeeld over vier bouwlagen. Het gaat om tijdelijke woonruimte voor maximaal tien jaar.

De bouw op Kortenoord heeft twee jaar vertraging opgelopen doordat de ondernemers van het Business & Science Park (BSP) bezwaar maakten tegen tijdelijke woningbouw op hun bedrijventerrein. Hun bezwaar is vorige week door de rechter ongegrond verklaard.

Van onmin is volgens Deenen geen sprake meer. Idealis is zelfs partner geworden in het parkmanagement. 'Wij doen als goede bu-

ILLUSTRATIE: IDEALIS

ren gewoon mee in het parkbeheer.' Het BSP is bezig met een 'revitalisering' van het bedrijventerrein. **✎ RK**

▲ Een impressie van de tijdelijke studentenkamers op Kortenoord.

WERKLOOSHEID ONDER ALUMNI GEDAALD

De werkloosheid onder WUR-alumni is afgenomen van 13 procent in 2013 tot 8 procent in 2017. Dat blijkt uit de laatste Nationale Alumni Enquête van de vereniging van Nederlandse universiteiten (VSNU).

De daling van 5 procentpunt in vier jaar stemt Silvia Blok, medewerker arbeidsmarkt bij WUR, tevreden. 'We zijn uit het crisisdal.' Wel doen WUR-alumni na afstuderen iets lan-

ger over het vinden van de eerste betaalde baan: 3,7 maanden versus een landelijk gemiddelde van 2,7 maanden.

Veel Wageningse alumni promoveren: 21 procent tegenover een landelijk gemiddelde van 12 procent. 'Dat is al jaren zo', zegt Blok. 'WUR is echt een researchuniversiteit en dat zie je terug in de cijfers.'

Verder valt het op dat 40 procent van de WUR-alumni tijdens de master een stage in

het buitenland heeft gedaan, tegenover een landelijk gemiddelde van 16 procent. Ook woonden WUR-alumni op het moment van de enquête relatief vaak in het buitenland (27 procent versus 14 procent). Dit is volgens Onderwijs- en Studentenzaken te verklaren door het hoge aantal internationale studenten bij de Wageningse masteropleidingen: bijna 40 procent van de masterstudenten komt uit het buitenland. **EvK, LZ**

©COLUMN|GUIDO

Trots als een aap

Je kon hem bijna niet missen vorige week: de nederbanaan. Wat mij betreft echt even een momentje om trots te zijn op WUR. Natuurlijk vanwege de ongetwijfeld uitmuntende onderliggende wetenschap van het project en de mooie publicaties die daarop zullen volgen, maar ook was ik trots omdat er een goede mediacampagne aan was gekoppeld. Als je niet bovenmatig geïnteresseerd bent in wetenschapscommunicatie valt het wellicht niet erg op, maar ik zag het volgende: een uitstekend gemaakt filmpje van het oogsten van de eerste tros (goed gekozen moment). Een filmpje dat gemakkelijk te delen was op social media. Een catchy en beschrijvende naam: de nederbanaan. Het lanceren van de makkelijk te volgen #nederbanaan en uitgebreide mogelijkheden om vragen te stellen aan de onderzoeker.

Dat het communicatief gezien een succes was, blijkt wel uit de headlines: 'Banaan in gevaar door schimmelziekte, maar Wageningen heeft oplossing: de nederbanaan' en – in het buitenland – 'First Dutch bananas could help tackle worldwide fungal threat'. Zo wil je er als universiteit toch op staan?

Soms hoor ik wetenschappers twifelen: moet dat nou, al dat gedoe met de media? Mijns inziens is dit de enige manier om als universiteit de komende eeuw te blijven bestaan.

Voor mij werden er twee dingen geoogst deze week: een nederbanaan en een campagne die onze wetenschap goed voor het voetlicht bracht. Bravo voor beide. **R**

Guido Camps (35) is dierenarts en postdoc bij Humane Voeding. Hij houdt van bakken, bijen houden en bijzondere dieren.

kort

>> KERSTVERSIERING

'Boom' van boeken

Medewerkers van de bibliotheek in Forum hebben een 'kerstboom' gebouwd van afgeschreven boeken. Het gevaarte staat pal voor de entree en is bijna twee meter hoog. De boom blijft zeker tot aan de jaarwisseling staan. *Resource* is op zoek naar nog meer bijzonder of fraaie kerstbomen. Staat er eentje te shinen in jouw werkkamer of in de keuken van je studentenhuys? Deel 'm op Instagram met de hashtag #resourcewur of mail 'm naar linda.vandernat@wur.nl. **RK**

FOTO: WUR LIBRARY

>> ZONNEPARK HAARWEG

Raad geeft groen licht

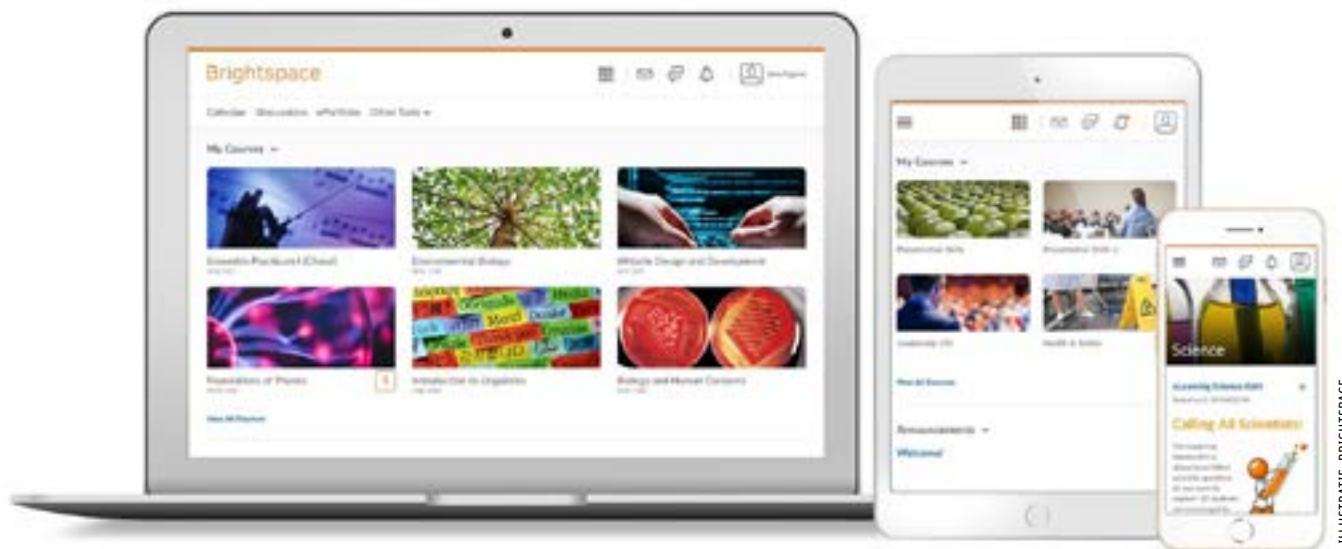
Er komt een zonnepark op WUR-grond aan de Haarweg. De Wageningse gemeenteraad heeft ingestemd met het initiatief van WUR en het Wageningse bedrijf LC Energy. Op het terrein grenzend aan de tijdelijke studentenbarakken komt bijna vijf hectare aan zonnepanelen. Het plan leverde tientallen inspraakreacties op en is op onderdelen aangepast. Zo worden de panelen straks aan het zicht onttrokken door een meters brede groenstrook en wordt nog bekeken of het park kan worden gebruikt als proeflocatie voor onderzoek en educatie. Dat laatste was een voorstel van studentenpartij Connect Wageningen. **RK**

>> NIEUWE NACHTBUS

Van Utrecht naar Campus

Stappen in Utrecht? Dat is gemakkelijker geworden, want sinds 15 december rijdt de nachtbus van Keolis elke zaterdag- en zondagochtend door naar de Wageningse campus. De nachtbus (lijn N8) reedt voorheen al tot Veenendaal, maar de route is verlengd. Voortaan vertrekt de bus elke zaterdag- en zondagochtend om 1.30 en 4 uur vanaf Utrecht Centraal en rijdt via Veenendaal, Rhenen en Wageningen busstation naar de campus. 'We merkten dat er behoefte was om ook af en toe uit te gaan in Utrecht', zegt Nick Ligthart, voorzitter van de Student Alliance Wageningen. De studentenvakbond pleitte daarom bij de provincie Gelderland voor een nachtbus. 'We zijn erg blij dat deze er nu gekomen is.' **TL**

BRIGHTSPACE WORDT HET NIEUWE BLACKBOARD

Na ruim vijftien jaar neemt WUR afscheid van de elektronische leeromgeving Blackboard. De universiteit stapt over op het systeem van Brightspace, dat in 2019 geleidelijk aan in gebruik wordt genomen.

Het contract van WUR met Blackboard liep af en de universiteit was wettelijk verplicht om meerdere partijen een aanbieding voor een nieuwe elektronische leeromgeving (ELO) te laten maken. Een nieuw systeem was ook hard nodig, omdat het huidige Blackboard gedateerd is.

De nieuwe ELO werd op 11 december in Orion gepresenteerd. Het systeem is getest door een panel van docenten en studenten, en stak daarbij volgens Dean of Education Arnold Bregt 'met kop en schouders' uit boven de andere systemen die in de race waren (Cumlaude en een nieuwe versie van Blackboard). 'Brightspace zit technologisch goed in elkaar. Ook past het bij de nieuwe onderwijsvisie van WUR. Het ondersteunt bijvoorbeeld het opzetten van studentenportfolio's en *distance learning* beter.' Een ander voordeel is dat docenten makkelijker content kunnen delen dankzij drag-and-drop (bestanden in het systeem slepen). Ten slotte zou Brightspace soepeler werken op mobiele telefoons en tablets.

Op dit moment worden mensen opgeleid om straks te helpen bij het omzetten van Blackboard naar Brightspace. Bregt: 'Een goedwerkende ondersteuningsstructuur is cruciaal, dus daar zijn we hard mee bezig.' Toch zal de overstap zeker iets vragen van docenten, zegt Bregt. 'We moeten niet ontkennen dat docenten hier straks veel tijd aan kwijt zijn. Het enige dat we kunnen doen is zo veel mogelijk ondersteuning aanbieden. Maar het is al druk, dus ik snap wel dat de gemiddelde docent er niet op zit te wachten.'

De nieuwe ELO zal in 2019 geleidelijk worden ingevoerd. Vanaf 1 maart kunnen de eerste docenten aan de slag met het overzetten van hun vakken. In periode 6 zullen de eerste vijftig vakken in Brightspace staan. Dat betekent dat enkele studenten in die periode zowel Brightspace als Blackboard moeten gebruiken. In periode 3 van volgend collegejaar staan alle vakken in Brightspace. **EvK**

DIT VONDEN DE TESTERS VAN BRIGHTSPACE

Docent en onderwijscoördinator **Jessica de Koning** van onder meer Rurale Sociologie zat in het testpanel voor de nieuwe elektronische leeromgeving (ELO). Ze is blij met de keuze voor Brightspace. 'Dat werkte voor mij het meest intuïtief van de drie geteste systemen. Ik was het minste tijd kwijt aan het uitzoeken van hoe iets moet of waar iets staat. Ook is het makkelijker om in één oogopslag de progressie van studenten te zien, zodat je daarop in kunt spelen.'

Universitair docent **Harm Bartholomeus** van Remote Sensing heeft gemengde gevoelens bij de keuze voor Brightspace. 'Het stond niet bovenaan mijn lijstje, vooral omdat het wennen zal zijn. De implementatie kan tijd en energie kosten en frustraties opleveren. Maar laten we niet bang zijn voor nieuwe dingen. Een verandering in de elektronische leeromgeving dwingt ons om eens te reflecteren op het huidige onderwijs.'

Universitair docent **Martine Reij** van Levensmiddelenmicrobiologie was positief verrast door de helpfunctie in Brightspace. 'Ik kon daar zowaar de dingen in vinden die ik zocht. Bij Blackboard lukt me dat na al die jaren nog steeds niet. Ik vraag meestal collega's om hulp, of zij mij.'

Student Levensmiddelentechnologie **Thomas Nissink** heeft vertrouwen in de overstap naar Brightspace. 'Tijdens de testen had ik een voorliefde voor Blackboard, omdat ik dat gewend ben. Maar ik vond Brightspace ook erg fijn. Wat mij het meeste opviel is dat Blackboard er uitziet als een systeem uit 2000, terwijl Brightspace megamodern is: helemaal wit en strak. Het werkt intuïtief, maar wel heel anders dan Blackboard. Het zal vast even wennen zijn. Maar alle testen gingen nagenoeg probleemloos, en als ik het in een middagje kan leren, kan elke student dat.' **EvK**

WEDSTRIJD KOKEN MET KLIKJES

Kook iets creatiefs met klikjes. Dat is de opdracht van de wedstrijd 'Samen minder', die dinsdag 18 december van start is gegaan.

Medewerkers en studenten van WUR worden met de competitie uitgedaagd om voedselverspilling tegen te gaan. 'Per persoon gooien we elk jaar 41 kilo eten weg', zegt Toine Timmermans, program manager Sustainable Food Chains van Wageningen Food and Biobased Research. 'Dat is een keuze. We kunnen er vandaag nog mee stoppen.' Uit onderzoek blijkt volgens Timmermans dat het goede voorbeeld geven een succesvolle manier is om mensen hun gedrag te laten veranderen. Vandaar nu deze klikjeskookcompetitie.

Deelnemers mogen hun creativiteit de vrije loop laten en onder de hashtag #samenminder een foto delen van hun klikjescreatie op social media. De bedenker van het meest inspirerende recept krijgt een pakket van het bedrijf Verspilling is Verrukkelijk. Meer informatie over de competitie staat op wur.nl/samenminder.

De wedstrijd duurt tot half januari en is de aftrap voor een landelijke campagne van de beweging *Samen tegen voedselverspilling*, een samenwerkingsverband van bedrijven, kennisinstellingen (waaronder WUR), maatschappelijke organisaties en de overheid. **TL**

ERETITELS VOOR DE VOS EN SCHEFFER

De hoogleraren Marten Scheffer en Willem M. de Vos zijn benoemd tot distinguished professors van Wageningen University. Zij zijn de eersten die deze nieuwe eretitel krijgen.

Distinguished professors zijn kopstukken van WUR en keien in hun vakgebied. De raad van bestuur wil hun expertise en positie gebruiken door hen in te schakelen voor taken op strategisch niveau. Scheffer en De Vos gaan onder andere 'meedenken over onze wetenschappelijke speerpunten, onze positionering in de wereld en de kwaliteitszorg', aldus rector Arthur Mol.

Hoogleraar Microbiologie De Vos is 'blij verast' met zijn nieuwe erebaan, die zijn 32-jarige hoogleraarscarrière 'completeert'. 'Ik heb vorig jaar, toen de leerstoel Microbiologie het honderdjarige bestaan vierde, al aangegeven dat ik in 2018 terug wilde treden als leerstoelhouder.' De nieuwe functie is volgens hem een mooi vervolg. De eerste tastbare klus in zijn nieuwe rol heeft De Vos al te pakken. 'Ik word voorzitter van de benoemingsadviescommissie voor persoonlijk hoogleraren.'

Hoogleraar Aquatische Ecologie en Waterkwaliteitsbeheer Scheffer vindt zijn benoeming 'een eervolle ontwikkeling'. Hij reageert per mail, omdat hij op dienstreis is in Zuid-Amerika. 'Het idee is dat ik me meer ga bezighouden met verbindend werk binnen onze universiteit. En dat sluit prachtig aan bij mijn over de jaren steeds verder gegroeide belangstelling, mis-

schien wel obsessie, voor het verbinden van verschillende takken van wetenschap met elkaar en met kunst.'

Scheffer en De Vos geven hun positie als leerstoelhouder op, maar dat betekent niet dat ze niet meer in het onderzoek bezig zijn. De Vos: 'Een groot zogeheten zwaartekrachtproject loopt nog vijf jaar door. Ik blijf daarin aio's en postdocs begeleiden en publiceren. Daarnaast ben ik betrokken bij diverse start-ups.' 'Ik blijf bij de groep', zegt Scheffer. 'Maar ik heb natuurlijk wat minder tijd als ik wat breder binnen de universiteit ga werken.'

De opvolgers voor Scheffer en De Vos als leerstoelhouder zijn al aangewezen. Hun namen worden binnenkort bekendgemaakt. **RK**

▲ Willem M. de Vos

▲ Marten Scheffer

FOTO: S. GUY ACKERMANS

PROTEST TEGEN WERKDRUK

De WUR-docenten Elisabet Rasch (met grijze muts), Jeroen Warner (achter Rasch) en Michiel Köhne (midden) liepen vrijdag 14 december mee in een demonstratie in Den Haag tegen de bezuinigingen in het hoger onderwijs. 'Dit is een geluid dat gehoord moet worden', zegt Köhne, universitair docent Rechtsantropologie. De stijgende werkdruk draait volgens hem universiteiten de nek om. 'Er zijn veel studenten en relatief weinig docenten. Iedereen werkt over en dat gaat ten koste van andere taken, zoals schrijven en publiceren.'

EvK

FOTO: FREEK VAN DEN BERGH

Wageningen **in'to** Languages
opens up new worlds

Voor studenten Taaltrainingen

Ben je student en wil jij je Engels, Frans, Nederlands of Spaans verbeteren? Goed nieuws, want vanaf 21 januari starten onze trainingen weer.

Nederlands voor anderstaligen

Social Dutch 1 & 2 - gratis
Social Dutch 3 & 4

Start maandag 21 januari

Engels

English Presentation & Performance
English Speaking & Pronunciation
English Skills Lab 1 & 2, academic grammar
& vocabulary courses
Academic Writing 1, 2 & 3
English for IELTS and RATER

Start vanaf 18 februari

Frans & Spaans

Niveau 1, 2, 3 & 4

Start vanaf 18 februari

'Successful academics speak their languages'

www.wur.nl/into

BIOSYNTHESE VAN ANTIKANKERSTOF ONTRAFELD

Wageningse onderzoekers hebben de volledige biosynthese van kauniolide ontrafeld. Uit die stof zijn onder meer medicijnen tegen kanker te maken.

Kauniolide behoort tot de zogeheten sesquiterpenen, een omvangrijke klasse – er zijn meer dan vierduizend beschreven – van stoffen die in planten voorkomen. Kauniolide behoort tot een groep natuurstoffen die werkt tegen kanker, parasieten en bacteriën. Maar hoe de natuur kauniolide maakt, was tot nu toe niet bekend. In een gezamenlijke inspanning hebben Wageningse plantkundigen en chemici die route nu ontrafeld.

Die zoektocht begon in moederkruid (*Tanacetum parthenium*), legt plantenfysioloog Sander van der Krol uit. Promovendus Qing Liu wist vijf jaar geleden het gen te vinden dat een doorslaggevende rol speelt in de biosynthese van kauniolide. Qing zette het gen in een tabaksplant en toonde aan dat die vervolgens ook kauniolide produceerde. Een sluitend bewijs. Maar hoe gaat het betrokken eiwit, een zogeheten P450-eiwit, chemisch te werk?

Voor die vraag werd organisch chemicus Maurice Franssen ingeschakeld, expert op het gebied van sesquiterpenen en hoe planten die stoffen maken. Franssen was 'stom-

verbaasd' toen hem de casus van het gevonden P450-eiwit (kauniolide-synthase) werd voorgelegd. 'Ik zag meteen hoe bijzonder dit eiwit was. P450-eiwitten bouwen normaal gesproken een zuurstofatoom in een organische stof. Deze doet dat ook, maar sloopst hem er meteen weer uit!'

'Twee reactiestappen verenigd in het zelfde enzym', vervolgt hij enthousiast. 'Er zijn honderden van dit soort enzymen, maar niet eentje die dit kan. Dat maakt het zo uniek.' De studie van Qing sloot bovendien naadloos aan op werk van eerdere promovendi van Franssen, die probeerden de biosynthese van op kauniolide lijkende stoffen te

ontrafelen. De chemische stappen die het gevonden enzym katalyseert, waren in 1996 al door één van de promovendi voorspeld.

Franssen ontrafelde vervolgens het chemische proces. Het eiwit zorgt er in opeenvolgende stappen voor dat uiteindelijk de kenmerkende ringenstructuur van kauniolide ontstaat. 'Een fraai staaltje One-Wageningenonderzoek', vindt Franssen. Het is gepubliceerd in *Nature Communications*. Van der Krol: 'Als je het basisskelet hebt, kun je dat met andere P450-enzymen verder modificeren om allerlei nieuwe varianten van kauniolide te maken die mogelijk een nog betere medicinale werking hebben.' **© RK**

VROUWEN ZITTEN LANGER VOL VAN DRANK

Vrouwen houden langer een volle maag dan mannen na het drinken van bier of frisdrank. Dit verklaart mogelijk waarom vrouwen vaak langzamer drinken en eerder last hebben van een opgeblazen gevoel.

Aan de studie, gepubliceerd in het *Journal of Nutrition*, deden 17 vrouwen en 17 mannen mee. Zij moesten van tevoren 3 uur vasten. Daarna kregen ze de ene keer een halve liter bier en de andere keer een halve liter frisdrank, die ze in 20 minuten moesten opdrinken. Vervolgens werd er een MRI-scan gemaakt.

Onderzoeker Guido Camps en zijn collega's van Humane Voeding ontdekten dat bij vrouwen de vloeistof langer in de maag blijft zitten. De hoeveelheid gas was bij mannen en vrouwen hetzelfde, dus het lijkt erop dat vooral de hoeveelheid vloeistof een verklaring is voor het opgeblazen gevoel. Over de rol van koolzuur kunnen de wetenschappers niet zoveel zeggen, omdat er in deze studie geen vergelijkende groep was die een drankje zonder koolzuur

FOTO: SHUTTERSTOCK

kreeg. Camps vertelt dat vrouwen in de studie wel meer misselijkheid rapporteerden dan mannen. 'Dat komt waarschijnlijk direct door die langzamere maaglediging.'

Camps heeft nog geen exacte verklaring voor het gevonden verschil tussen mannen en vrouwen.

'We vermoeden dat de langzamere lediging komt doordat sommige vrouwelijke hormonen de maag remmen. Maar we hebben de hormonen niet gemeten, dus daar kunnen we nu verder geen uitspraak over doen.'

De resultaten zijn volgens Camps relevant voor medisch en

voedingsonderzoek. Daar worden nu standaardtijden gebruikt voor de tijd die de maag erover doet om leeg te worden. 'Ons onderzoek, samen met een aantal voorgaande onderzoeken die in deze richting wijzen, geeft aan dat er behoefte is aan aparte referenties voor mannen en vrouwen.' **© TL**

VERSPILLING TAST WAARDERING VOOR MERK AAN

Gooi je een halve bak aardappelsalade of een aangebroken pak koekjes weg? Dikke kans dat je de merken van deze levensmiddelen daarna minder hoog aanslaat. Dat blijkt uit onderzoek van Marketing en Consumentgedrag, dat is gepubliceerd in *Journal of Cleaner Production*.

'Er is veel aandacht voor de negatieve effecten van voedselverspilling op het milieu, maar verspilling kan ook direct negatieve gevolgen hebben voor de producent', zegt Erica van Herpen, universitair hoofddocent bij Marketing en Consumentgedrag. Zij en haar collega Ilona de Hooge voerden drie experimenten uit. In de eerste twee, met in totaal vijfhonderd deelnemers, werden mensen gevraagd om zich zo levendig mogelijk voor te stellen dat ze boeken, restjes eten of een half flesje sap weggooiden. De proefpersonen rapporteerden na afloop dat ze zich ongemakkelijk voelden en het weggegooid product minder waardeerden dan ze

eerder hadden gedaan. Van Herpen: 'Het na-deel van zo'n scenario is dat het niet helemaal realistisch is.'

Voor het derde experiment kwamen 124 studenten salade maken en opeten in het laboratorium. Er waren te veel ingrediënten. De ene groep werd gevraagd de overgebleven ingrediënten weg te gooien, de andere groep kreeg te horen dat de restjes nog gebruikt zouden worden. In beide situaties waren de merken van de voedingsmiddelen de ene keer wel en de andere keer niet zichtbaar. De groep die de restjes weggooide terwijl het merk zichtbaar was, gaf een lagere waardering voor het merk dan de groep waarin de restjes bewaard bleven.

Volgens Van Herpen wordt dit effect verklaard door cognitieve dissonantie, een effect dat optreedt als je handelt in strijd met je eigen opvattingen. Je vindt het eten lekker (positief), maar je gooit het toch weg (negatief). Je hersens moeten dan iets doen om die tegenstrijdighe-

FOTO: SHUTTERSTOCK

den weer met elkaar te verzoenen, zoals het minder positief waarderen van hetgeen net is weggegooid.

Het is volgens Van Herpen nog niet duidelijk of dit effect langere tijd doorwerkt. 'Hoewel we niet hebben gekeken of de mensen ook minder van het product kopen, lijkt me dat wel een mogelijk gevolg, vooral als er herhaaldelijk wordt verspild.' **TL**

RESOURCE COVERPRIJS BELEEF TIENDE EDITIE

De verkiezing van de beste Wageningse proefschriftcover van het jaar is aan een jubileum toe. De strijd om de tiende Coverprijs gaat donderdag 20 december van start op resource-online.nl.

Het leek de wetenschapsredactie van Resource in 2009 een aardig idee om de jaarlijkse berg aan proefschriften eens van een andere kant te bezien dan gebruikelijk. Van de buitenkant. Het was de aanzet tot de eerste verkiezing van de beste omslag. De eerste jaren bepaalde een

deskundige jury wie de Coverprijs verdiende. Na drie jaar werd het juryoordeel ingeruild voor de 'wisdom of the crowd'; de verkiezing ging online. Iedereen kan nu stemmen op de website. Dat is wel zo democratisch. Al wijzen critici terecht ook op het nadeel: wint zo de beste cover of degene die de meeste aanhang weet te mobiliseren? De redactie hoopt dat beide waar zijn.

In 2018 verschenen er 285 Wageningse proefschriften, tien minder dan vorig jaar. Hieruit zijn wederom tien proefschriften geselecteerd, geschreven door zes vrouwen en vier

mannen. Bij die selectie is zoals gewoonlijk vooral gelet op de verrassende, originele of anderszins smaakvolle manier waarop de inhoud van de studie is vertaald in een pakkende omslag. Het resultaat is zeer divers.

Stemmen kan op resource-online.nl tot zondagnacht 6 januari 2019 twaalf uur Nederlandse tijd. De uitslag wordt bekendgemaakt op de website en in het eerste nummer van het nieuwe jaar. **RK**

Bekijk de video en stem op resource-online.nl

Wanted!

Students or recent graduates for support and implementation of the new learning environment

The Education Support Centre is looking for students to work for at least 16 hours a week from February 2019. The job is to support lecturers and course coordinators in building their courses in the new learning environment – Brightspace - that will replace BlackBoard in the course of 2019.

Your responsibilities

- Acquire the competencies to work in the new learning environment
- Build courses following the lecturer's instructions and/or based on the original setup in Blackboard
- Test the courses in the new learning environment
- Assist in developing training materials, manuals, Frequently Asked Questions (FAQ), instructional video clips etc.
- Participate in the helpdesk and solve the problems that are reported
- Help develop and operationalize tools in and outside the learning environment
- You will be assigned specific tasks and will be expected to work in one of the project rooms of the Training, Support and Course Implementation Team.

Your qualities

You are pro-active and able to acquire new competences. You are a team player. You have good communication skills and can be a sparring partner for the lecturer and designers. You are able to come up with alternative options using other digital tools (FeedbackFruits, video server P2Go, Labbuddy, Turnitin etc). You can cope with stress and meet deadlines.

You will be offered a six-month contract with a possibility of extending it by another six months. You will receive a gross salary of € 980,- per month, on the basis of a working week of 16 (paid) hours.

Interested?

Apply by sending an email before 15 January 2019 with your motivation and CV to: eline.noorbergen@wur.nl

DE STELLING

Geen mensen meer achter de lopende band

Patric Brandt verheugt zich op het moment dat robots veel werk van ons gaan overnemen. Voorlopig moet hij alles nog zelf doen. Zoals een tour door Nederland voorbereiden voor zijn ouders, die overkomen voor zijn promotie. 'Ze zullen verrast zijn, want vergelijken met Duitsland is zo'n verdediging hier een hele show.'

'De technologische ontwikkelingen, vooral op het gebied van kunstmatige intelligentie, gaan erg snel. In een utopisch scenario zullen robots met name saai werk van mensen overnemen. Dat betekent dat mensen meer tijd hebben voor interessantere dingen dan bijvoorbeeld achter de lopende band staan. Ik verwacht verder dat we het komende decennium meer robots zullen zien in de gezondheidszorg. In Japan gebruiken ze die al. Het Tropenmuseum in Amsterdam heeft momenteel een tentoonstelling waar je kunt communiceren met zo'n robot.

Patric Brandt promoveerde op 30 november op zijn onderzoek naar klimaatslimme melkveehouderij in Kenya.

Ik begrijp dat mensen misschien bang zijn, want er is ook een scenario waarin robots de controle

overnemen, zoals in de film *The Matrix*. Ik maak me geen zorgen, want daarvoor moeten robots veel slimmer zijn dan wij en dat zie ik in de nabije toekomst niet gebeuren. Het is wel zo dat we wereldwijd steeds meer gebruikmaken van digitale technologie. Ik heb voor mijn promotieonderzoek twee jaar in Kenia gewoond. En hoewel boeren daar nog te arm zijn om te investeren in precisielandbouw, heeft iedereen wel een mobiele telefoon. De digitale ontwikkeling gaat daar erg snel. Nairobi wordt zelfs *Silicon Savannah* genoemd. Ik denk dat mensen zich niet altijd realiseren wat het gebruik van sociale media en digitale technologie betekent, en wat de gevolgen zijn van het delen van informatie. Want die wordt ook gebruikt om algoritmes voor kunstmatige intelligentie te verbeteren en robots slimmer te maken. Dat is aan de ene kant goed, maar het maakt ons ook voorspelbaarder. Wellicht is dit iets waar op school al meer aandacht aan kan worden besteed, zodat we kunnen voorkomen dat robots in de toekomst echt de wereld overnemen.' **TL**

Nederbanaan: leuke gimmick, en toch serieus

Going bananas

De Wageningse primeur werd vorige week breed uitgemeten in de media: de oogst van de eerste in Nederland gekweekte bananen. Een leuke stunt, maar achter de nederbanaan schuilt ook een kansrijke innovatie: kweken op substraat om zo bodemschimmels te slim af te zijn.

tekst Roelof Kleis foto's Guy Ackermans

Buitengewoon hoogleraar Tropische Fytopathologie Gert Kema kijkt een paar dagen voor de officiële eerste pluk wat zuinigjes bij de voorgestelde naam nederbanaan. Dat bekt niet lekker over de grens. 'Ik denk meer aan iets met Dutch ervoor. Dat doet het vaak goed in het buitenland.' Twee dagen later blijkt bij de presentatie voor de vaderlandse pers dat het toch nederbanaan is geworden. De eerste banaan gekweekt op substraat.

JUBILEUMSTUNT

'Het idee om bananen in een kas te kweken is ontstaan uit de gedachte om iets bijzonders te gaan doen in het kader van het eeuwfeest van WUR', legt Kema uit. 'Toen we met bananen begonnen, lachte iedereen erom. Maar nu is het de *pet-crop* van Wageningen.'

Kema doet al jaren onderzoek naar bananen. Hij heeft er zijn missie van gemaakt om de banaan te verduurzamen en rassen te ontwikkelen die resistent zijn tegen de gevreesde Panamaziekte. Daarvoor worden al jaren bananenplanten gekweekt in de kassen op de campus. Nieuw is echter dat Kema en collega's die planten nu helemaal hebben laten uitgroeien tot en met de vrucht. 'Dat hebben we nog nooit gedaan. Het idee was om tegen de kerst bananen te oogsten uit de kas. Dat is de stunt, het fun-aspect van dit project.'

Deze jubileumbananen zijn een mooie gimmick. Maar veel belangrijker is het serieuze onderzoekaspect dat Kema aan de kasbanaan knoopte. De bananenplanten groeien namelijk niet in de volle grond, maar op verschillende substraten boven de grond. Een even eenvoudig als briljant idee. Dat zit zo. De Panamaziekte die wereldwijd de banaan bedreigt, wordt veroorzaakt door bodemschimmels uit het geslacht *Fusarium*. Die dringen via de wortels de plant binnen en doen vervolgens hun verwoestende werk. Maar als de bodem het probleem is, dan zet je de plant toch boven de grond, redeneerde Kema. Oftewel: *go bananas*, doe iets geks en zet zo de schimmel buitenspel.

TEGEN HET DAK

In de kassen van Radix staan sinds begin dit jaar zes rijen van negen bananenplanten. Een deel in plastic kuipen in kokosvezel, een ander deel op langwerpige plastic 12-liter zakken steenwol. Er komt geen bodem meer aan te pas. Druppelbevloeïing

via dunne slangetjes zorgt voor de benodigde voedingsstoffen. De planten liggen dus feitelijk aan het infuus. Het is een machtig gezicht. Stekjes van amper een decimeter groot zijn binnen een jaar reusachtige planten geworden die tegen het dak aan groeien. De kas is letterlijk dichtgegroeid met bananenplanten. Dat is meteen het eerste leermoment, vertelt Harold Meijer, de 'rechter- én linkerhand' van Kema in de kas.

'Gaandeweg het experiment loop je tegen allerlei problemen aan', gaat hij verder. De top van het dak is 6,5 meter hoog, maar dat is dus te laag. De planten staan bovendien dicht op elkaar en zitten elkaar in de weg. Sommige bladeren zijn wel drie meter lang. Daar is in deze opstelling geen ruimte voor. Die moet je dus geleiden. Er zijn ook te veel bladeren. In het veld hebben bananenplanten er maar zes of zeven, bij ons wel acht tot tien. Dat komt doordat wij hier geen ziektedruk hebben. In een volgend project moeten we minder dicht planten, zodat ze individueel meer licht en lucht krijgen.'

GEEN PESTICIDEN

Bananen kweken op substraat heeft een aantal voor de hand liggende voordelen. De verminderde ziektedruk is uiteraard de belangrijkste. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen wordt daardoor sterk teruggedrongen. In de kassen van Radix is dat zelfs nul; er komt geen bestrijdingsmiddel aan te pas. Kema wijst ook op het efficiënte gebruik van nutriënten. 'In het veld spoelt 30 procent van de toegevoegde voeding weg. Hier niets. Met substraatteelt kun je bovendien heel precies timen wanneer je met je bananen de markt op wilt. Dat is een groot voordeel. Nu worden de meeste bananen in onze zomer geleverd. Maar dat is precies de tijd van het jaar waarin de vraag het laagst is, omdat er dan al zo veel fruit op de markt komt.' Een consequentie van substraatteelt is volgens Kema wel dat het om eenjarige teelt gaat. 'In het veld staat een bananenplant zo'n vijftien jaar. Elk jaar groeit er een nieuwe plant uit de vorige. Op substraat is dat niet mogelijk.'

De eerste nederbananen zijn volgens Kema een groot succes. De oogst, zo'n achthonderd bananen van zes rijpe trossen, ligt op dit moment te rijpen in de rijperij van Chiquita in Gorinchem. De bananen vin-

▲ Gert Kema

den vervolgens via de regionale coöperatie Boerenhart hun weg naar de restaurants en ziekenhuizen in de Gelderse Vallei.

SUBSTRAATTEELT BUITEN

Dat er meer nederbananen zullen volgen, staat vrijwel vast. 'In Nederland is de volgende stap om de teelt verder te diversifiëren in een kas of gebouw', zegt Kema. Niet om de gewone banaan uit de markt te drukken overigens. Dat zal prijstechnisch nooit lukken. Voor bananenteelt heb je veel ruimte en warmte nodig. Maar hij ziet wel een nichemarkt voor bananenrassen die nu niet in ons land te koop zijn.

De focus van het project ligt eigenlijk op het buitenland, op de landen waar de Panamaziekte heerst. Kema: 'In de Filipijnen wil ik deze proef in de buitenlucht gaan doen. Een eenjarig experiment met duizend plastic potten op bijvoorbeeld een grote parkeerplaats. Een hek eromheen en klaar. Meer is niet nodig. Dat gaan we in de Filipijnen bespreken.'

SLIMME TRUCS

De nederbanaan heeft weinig van doen met Kema's genetische zoektocht naar een resistente banaan. Noem het een nieuwe en praktische lijn. 'In de fytopathologie is het belangrijk om bij te dragen aan het oplossen van praktische problemen. Het gaat om de agenda van boeren en bedrijven. Dat leidt soms tot langdurig en fundamenteel onderzoek, maar soms ook tot slimme trucs. *Science for impact*, zoals de slogan van WUR zegt, daar komt het uiteindelijk op neer. En dit zou wel eens een heel goed voorbeeld kunnen worden.'

Educatiehoogleraar denkt dat WUR-onderwijs nog beter kan

‘Afgestudeerde moet een superheld zijn’

Wageningen is voor het veertiende jaar op rij de beste universiteit van Nederland volgens de Keuzegids en de Nationale Studenten Enquête. Toch zijn er nog genoeg kansen om het onderwijs te verbeteren, vindt hoogleraar Educatie- en Competentiestudies Perry den Brok. Vier adviezen aan de universiteit.

tekst Luuk Zegers foto Aldo Allesie

1 **Evalueer onderwijsinnovaties beter**
‘De universiteit geeft elk jaar meer dan een miljoen uit aan onderwijsinnovaties. Dat is op zich goed, maar er valt wel iets op: bij de innovatieprojecten van de afgelopen drie jaar is er bij slechts 15 van de 88 iets van een evaluatie terug te vinden. Dat betekent dat er bij tachtig procent van de innovatieprojecten geld is uitgegeven zonder dat je op een hoger niveau nagaat of dat wel succes heeft gehad. Een innovatieproject mag mislukken, maar dan wil je wel weten dat het is mislukt, en waarom. Falen mag, maar je wilt er een les uit trekken.’

Brok is voorzitter van het 4TU Centre of Engineering Education, een samenwerkingsproject van de drie technische universiteiten en WUR, vertelt hij. ‘Op de website van dat centrum staat een online innovatiemap, met een groot deel van de onderwijsinnovaties van die universiteiten, waarbij je ook kan zien welke lessen er uit welke projecten zijn getrokken. Door zo iets te gebruiken, voorkom je dat mensen telkens dezelfde fouten maken.’ WUR moet dus meer *‘evidence informed’* te werk gaan, stelt Den Brok. ‘Begrijp me niet verkeerd, het is heel goed dat er een innovatiefonds is. Maar zet nou een deel van dat budget apart voor evaluaties. Iets minder geld voor vernieuwing, iets meer voor het evalueren daarvan.’

2 **Maak het onderwijs flexibeler en meer modulair**
Er was een tijd dat mensen dachten dat moocs (*massive open online courses*) de wereld op zijn kop zouden zetten,

vertelt Den Brok. ‘Uiteindelijk blijkt het slechts een kleine stap voorwaarts te zijn. Toch heeft de mooc meer invloed op het onderwijs dan de meesten denken. Dankzij moocs leren we bijvoorbeeld hoe we beter met grote groepen studenten kunnen omgaan. Ook wordt onderwijs flexibeler en meer modulair. Bij moocs kun je voor bepaalde onderdelen een certificaat krijgen dat breder geldig is. Stel je voor: iemand komt hierheen om een opleiding te doen, maar die persoon heeft al bepaalde certificaten die wij accepteren. Dan kan die student daardoor korter over zijn opleiding doen.’

Bij lerarenopleidingen wordt dit concept steeds meer toegepast, vertelt Den Brok. Om het makkelijker te maken om dan toch het onderwijs in te gaan, worden lerarenopleidingen nu in modules opgedeeld. Studenten kunnen die doen in de keuzeruimte van hun bachelor of master. Zo kunnen ze deelcertificaten halen die ze bijvoorbeeld de bevoegdheid geven om in de onderbouw van het voortgezet onderwijs les te geven. Dat gaat bij sommige lerarenopleidingen elders al zo ver, dat ze kijken of het laatste deel van de master kan worden gedaan terwijl de studenten al werken. Je krijgt dan een soepele overgang: je haalt modules van de lerarenopleiding tijdens je inhoudelijke studie en vervolgens maak je – terwijl je al werkt – de lerarenopleiding af.’

Die flexibele, modulaire manier van opleiden kan nog veel breder worden uitgerold, vindt Den Brok. ‘Wij kunnen als universiteit besluiten dat we voorop willen lopen in het *life-long learning*. Dat wij voorlopers worden in modulair onderwijs.’

3 **Coach studenten bij het bepalen van hun koers**
‘De afgestudeerde life-sciencestudent van de toekomst moet een soort superheld worden, met superkrachten’, zegt

Den Brok. Hij doelt op een lange lijst eigenschappen waaraan alumni volgens de onderwijsvisie van WUR moeten voldoen. In willekeurige volgorde moeten ze onderzoekend en creatief denken; een neus hebben voor beleid en voor de markt; flexibel, analytisch en reflectief zijn; volleerd kunnen omgaan met wetenschappelijke kennis; kunnen schrijven, argumenteren en debatteren; intercultureel en interdisciplinair kunnen samenwerken; leiderschapskwaliteiten bezitten en streven naar excellentie.

‘Als student moet je keuzes maken; waar ligt jouw hart, jouw drijfveer?’

De lijst is nog een stuk langer. Erg ambitieus, vindt Den Brok. ‘Je kunt er nooit helemaal aan voldoen. Daarom moet je als student keuzes maken: waar ligt jouw hart, jouw drijfveer, wat wordt jouw profiel? Er is ook steeds meer te kiezen, dus het maken van goede keuzes wordt steeds belangrijker. Je moet nu als student bijvoorbeeld ook bedenken of je graag met mensen werkt, advies geeft, of misschien meer een ondernemer bent, terwijl vroeger de focus meer lag op de inhoud alleen.’

Ook na het afstuderen is het van belang om weloverwogen keuzes te maken, zegt Den Brok.

▲ Perry den Brok bij het beeld De Leermeester, dat voor de Leeuwenborch staat en in mini-formaat jaarlijks wordt uitgereikt aan de Teacher of the Year.

‘In een bedrijf kun je in situaties terechtkomen die ethisch wringen. Daar bereiden wij studenten nu onvoldoende op voor.’ Oplossing: meer coaching op het gebied van keuzes maken en professionele identiteit. ‘Studenten mogen nu vrij kiezen welke skills ze willen leren. Ze zouden moeten beargumenteren waarom ze ergens voor kiezen. Dan staan ze meer stil bij die keuze.’

4 Stroomlijn het onderwijs-ecosysteem en ontwerp heldere leerlijnen

Het opleiden van ‘superhelden’ vraagt om een bijzondere leeromgeving, zegt Den Brok. ‘Ik heb het daarom liever over het onderwijs-ecosysteem. Bij leeromgeving denk je toch vooral aan traditionele colleges en onderwijsruimtes. In een ecosysteem is ook ruimte voor virtueel leren – online of in games – of leren door het schrijven van een businessplan, stages, eenvoudige commerciële activiteiten, Academic Consultancy Training of een Student Challenge.’

Veel componenten van zo’n modern onderwijs-ecosysteem zijn al aanwezig in Wageningen, ziet Den Brok. ‘Het is alleen vaak nog een beetje ad hoc. Nu lopen studenten vaak aan het einde van hun opleiding stage. Dan moet de student in één keer van alles kunnen dat niet of onvoldoende langskomt in eerdere vakken. Door vaardigheden die daar nodig zijn onderdeel te maken van je onderwijs, bereid je studenten daar beter op voor. Kortom: zoom uit en ontwerp leerlijnen voor die vaardigheden, waarin die losse componenten van het onderwijs-ecosysteem beter gestroomlijnd zijn.’ ⑥

WINTERGAST TREKT BEKIJKS

De laatste weken staan er opvallend vaak groepen mensen in camouflagekleding naar de balkons van de studentenkamers aan de Marijkeweg te loeren. Ze hopen op een glimp van de notenkraaker, een gaaiachtige vogel uit Noord-Europa die 's winters soms Nederland aandoet. Hij laat zojuist een pinda in zijn krop glijden, die hij ergens in de buurt zal gaan verstoppen voor in barre tijden – net als eekhoorns doen. 'Hij is totaal niet schuw en werkt buitengewoon goed mee als model', vertelt fotograaf en WUR-alumnus Sjoerd Schimmel, die deze foto maakte op het balkon van zijn benedenbuurman. 'Ik stond dertig centimeter van de vogel af, maar dat was geen enkel probleem.' LdK, foto Sjoerd Schimmel

Argonauten ontwerpen en bouwen hun eigen trainingszolder

Operatie krachthonk

Zweten en puffen op de ergometer; als roeier ontkom je er niet aan. Maar waar laat een snel groeiende roeivereniging al die apparaten als het oude krachthonk te klein wordt? Enkele creatieve leden van Argo staken de handen uit de mouwen en bouwden eigenhandig een nieuwe trainingszolder.

tekst Luuk Zegers foto's Tim den Duijf en Argo

Studentenroeivereniging Argo is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een van de grootste verenigingen van Wageningen. Om aan alle leden plek te bieden, werd zes jaar geleden een nieuw pand gebouwd. Maar over de indoortrainingsfaciliteiten was niet goed nagedacht; het oude krachthonk op het kleine zoldertje in de botenloods werd almaar krappere. Dat kon zo niet langer, vond een aantal Argonauten.

Ze richtten Space to Breathe op, een commissie die geld bij elkaar moest halen voor een betere trainingsruimte. Voorzitter Bas Beerkens: 'Dat was hard nodig. Op trainingsmomenten zaten er soms dertig mensen te trainen in het kleine hok zonder isolatie en ventilatie. Ondertussen nam het aantal nieuwe leden alleen maar toe, terwijl er geen geld was voor een grote verbouwing, omdat we net in het nieuwe pand zaten.'

ROEIMARATHON

De kosten van een nieuwe trainingsruimte werden geschat op 90 duizend euro. 'Een flink bedrag,' zegt Koen van Niekerk, ook lid van Space to Breathe. 'Daarom besloten we om niet alleen als commissie fondsen te gaan werven, maar om de hele vereniging te mobiliseren. Dan heb je 650 mensen die geld ophalen in plaats van 7. Dat kwam neer op zo'n 140 euro per lid. Nog steeds veel, maar zo werd het wel behapbaar.'

Op 1 januari 2017 barstte de crowdfunding

los, met acties van individuele leden, ploegen en commissies, zoals de kookcommissie, die een speciaal diner organiseerde. Maar de mooiste actie was toch wel de roeimarathon, vinden Beerkens en Van Niekerk. 'Onze topcompetitieploegen namen het op zich om een ergometer 24 uur draaiende te houden, als een soort sponsorloop. Daarmee hebben ze een paar duizend euro opgehaald. Die actie was zo'n succes, dat het begin dit jaar nog een keer over is gedaan, maar dan met zeven ploegen. We hebben er een nieuwe traditie bijgekregen', lacht Van Niekerk.

'Een architect kost aardig wat geld, terwijl het helemaal niet zo moeilijk is'

BOUWPLAN

Tijdens de Argo Sprint op 30 juni 2017, de laatste wedstrijd van het roeiseizoen, werd het eindbedrag gepresenteerd. Er was zo'n 56 duizend euro opgehaald. Veel geld, maar een stuk minder dan het streefbedrag. Ondertussen had Van Niekerk echter niet stilgezeten. Terwijl andere Argonauten geld aan het ophalen waren, zocht hij naar manieren om met zo min mogelijk geld een goede trainingsruimte te bouwen. 'De simpelste manier was goed kijken hoe het krappe trainingszoldertje in de

botenloods was gebouwd, en die aanpak dan in het groot nadoen. Dat zoldertje nam slechts een derde van de nok van onze loods in beslag, dus er was genoeg ruimte om die uit te breiden.' Van Niekerk zat inmiddels zo in de materie dat ze besloten om het bouwplan zelf te maken. 'Een architect kost aardig wat geld, terwijl het helemaal niet zo moeilijk is. Als je het maar simpel houdt.'

BETON STORTEN

'Toen de zomervakantie begon in 2017, hebben we acht kuub beton besteld, en zijn we ons een paar dagen boos gaan maken', vertelt Van Niekerk. Met 'we' bedoelt hij de Argonauten Marten Breeuwer en Douwe de Jong – 'handige jongens met boerenroots' – en zichzelf. De jongens moesten eerst een fundering leggen voor de sta-

Matjes

Koen van Niekerk (links) en Bas Beerkens op 'hun' nieuwe trainingszolder. 'We wilden echt iets neerzetten. Ik denk dat dat is gelukt.'

len constructie waar de zolder op kwam te staan. 'Gaten uitbikken, betongaas erin, en beton erop. Zo hebben we de funderingen gelegd. Uiteraard hadden we wel berekend hoe groot en dik dat moest zijn, dat moet ook voor de vergunning-aanvraag.' Een bedrijf uit Ede leverde het stalen geraamte, waarna de jongens zelf verder aan de slag gingen met het timmerwerk.

In februari 2018 stond de basisconstructie, maar moest er nog een hoop gebeuren. Elektra, isolatie, verf op de muren, een vloer. Team *Space to Breathe* sprak af dat de nieuwe trainingsruimte grotendeels af moest zijn voor de AID 2018. De elektra sloten ze aan met hulp van een oud-Argonaut die daar ervaring mee heeft, de wand van de oude zolder werd weggehaald en hergebruikt aan het nieuwe uiteinde van de zolder, er werden trappen gemaakt en een vloer gelegd, enzovoort.

VARKENSSTAL

De Argonauten zijn vooral ook trots op het nieuwe, duurzame ventilatiesysteem, waarin de warmte van de afgevoerde lucht wordt gebruikt

om verse lucht van buiten op te warmen. Bij de keuze voor het systeem werd WUR-kennis gebruikt, vertelt Van Niekerk lachend. 'Marten studeert Agrotechnologie. Voor een van zijn vakken moest hij de ventilatiecapaciteit van varkens- en kippenstallen berekenen. Met die theorie als basis hebben we in Excel een sommetje gemaakt, en dat hebben we voorgelegd aan een installatiebedrijf. Zij gingen akkoord en hebben dat toen voor ons opgehangen.'

In oktober 2018, twee jaar nadat Beerkens en Van Niekerk het idee opperden om de trainingscapaciteiten uit te breiden, werd de nieuwe zolder feestelijk geopend. Het eindresultaat – door Argonauten de 'hoogbouw' genoemd – is drie keer zo groot als het oude trainingszoldertje en het aantal ergometers, spinfietsen en krachttrainingstoestellen is flink uitgebreid. 'Tijdens de opening zei een erelid die in heel roeiend Nederland actief is, dat dit de allerbeste indoor trainingsfaciliteit van het land is,' vertelt Van Niekerk trots. Beerkens vult hem aan: 'We wilden echt iets neerzetten. Ik denk dat dat is gelukt.'

STUDENTENPRESTATIES 2018

December is de tijd om terug te kijken op het jaar dat is geweest. Op resource-online.nl bespreken we de komende weken de grootste, mooiste, belangrijkste en bijzonderste studentenprestaties van 2018. Van de vergroening van Ceres tot de sportieve prestaties op het GNSK. Houd de website in de gaten tijdens de kerstvakantie.

Nieuwsquiz 2018

▲ AID 2018

Het eeuwfeest domineerde het WUR-nieuws van afgelopen jaar. Maar er gebeurde natuurlijk nog veel meer. In deze traditionele eindejaarsquiz haalt *Resource* twintig opvallende gebeurtenissen opnieuw voor het voetlicht. Wat was er zo duurzaam aan de jurk van Louise? En waarom krijgen internationale studenten gratis lessen Nederlands?

tekst Roelof Kleis

1 Op het EK voor studenten in Portugal wonnen Argo-roeiërs Tijmen van Rietbergen en Julian Bakker goud in de 'lichte twee zonder'. Zonder wat?

- a Stuurman c Tegenstand
b Doping d Tegenwind

2 De Wageningen Centennial is een jubileumbloem die is ontwikkeld op The Field, de proeftuin naast Rikilt. Wat is het voor bloem?

- a Een roos b Een daglelie c Een duizendknoop d Een orchidee

5 Het eerste Nederlands Studenten-kampioenschap Oriëntatieloop op de campus kende maar vijf finishers. Waar bleef de rest?

- a Die konden de weg niet vinden
b Er waren niet meer inschrijvingen
c Van alle inschrijvers kwamen er door het slechte weer maar vijf opdagen
d De rest kwam buiten de tijd binnen

4 Bachelorstudent Geert van Zandbrink schreef een boek over de klassieke oorsprong van Nederlandse woorden. Het boek heet:

- a Post Scriptum c Ad Fundum
b Linea Recta d Cum Annexis

3 In Campus Plaza opende eetcafé MLGB de deuren. Die letters staan voor:

- a May Love Grow Bigger
b My Life's Getting Busier
c May Love Grow Boldly
d My Life's Getting Better

6 Voor een vijftigtal AID-lopers liep de introductie niet goed af. Zij raakten...

- a aan de drank
b aan de dunne
c aan de drugs
d verwaald

7 Rikilt ontwikkelde een manier om verschillende soorten zout te onderscheiden op basis van geluid. Het principe waarop dit is gebaseerd heet toepasselijk:

- a Tequila Effect
b Rolling Stones Effect
c Hot Chocolate Effect
d Doppler Effect

8 Wie zei wat? Combineer de letters met het juiste cijfer.

1 'Als wetenschapper heb je een houdbaarheidsdatum. Daar moet je heel alert op zijn'	a Buitengewoon hoogleraar Duurzaam Visserijbeheer Adriaan van Rijnsdorp neemt afscheid
2 'Dus wat doe je dan? Zuipen! En de docenten zopen vrolijk mee'	b Emeritus bodemprofessor Johan Bouma doet aan introspectie
3 'Die eerste dag was echt gruwelijk'	c Voormalig Teacher of the Year Gert Peek doet een bekentenis
4 'Met het groeien van bewustzijn, neemt het egocentrisme af'	d Biologisch kringlooptechnoloog Cees Buisman heeft een diep inzicht

9 De invoering van het nieuwe lesrooster (*Extended Daytime Schedule*) leverde weinig officiële klachten op. Het rooster werd ingevoerd...

- a omdat studenten liever wat eerder beginnen en wat later klaar zijn c omdat WUR te hard groeit
b om de piekdruk tijdens de lunch in de kantines te verminderen d om de fietsdruk in de Tarthorst te spreiden

13 De nieuwe Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit is gestoeld op vijf basisprincipes. Wat hoeft een wetenschapper niet te zijn?

- a Origineel c Zorgvuldig
b Transparant d Onafhankelijk

12 WUR gaat excellente en gezichtsbepalende hoogleraren promoveren tot *distinguished professor*. Wie zijn de eerste twee hoogleraren die deze eer te beurt valt?

- a Richard Visser en Marten Scheffer
b Willem de Vos en Marten Scheffer
c Marcel Dicke en John van der Oost
d Willem de Vos en Marcel Dicke

11 Bestuursvoorzitter Louise Fresco droeg tijdens de Opening Academisch Jaar een duurzame jurk. Wat zat er *niet* in haar outfit verwerkt?

- a Algenzijde
b Ananasleer
c Rest-inkt uit printers
d Bacterieverf

10 Studentenvereniging Ceres wil de warmte van de bierkoeling gebruiken voor...

- a de opwarming van de aarde
b het sneeuwvrij houden van de zonnepanelen
c het verwarmen van de bestuurskamer
d het verwarmen van het gebouw

14 Wagenings onderzoek liet zien dat rustende koeien in Portugal bij voorkeur met de kop naar het zuidoosten liggen. Wat is de verklaring voor dit fenomeen?

- a Hoogspanningslijnen in de buurt verstoren het interne noord-zuidkompas
b Bij de heersende windrichting worden ze dan het minst nat
c Op het heetst van de dag is dat het koelst
d Het interne kompas van koeien is afgesteld op 130 graden

16 Honoursstudenten ontwikkelden de eerste door studenten gemaakte Wageningse mooc (*massive open online course*). Die gaat uiteraard over...

- a koeien c kippen
b varkens d bier

17 Internationale studenten kunnen bij In'to Languages gratis les krijgen in Social Dutch. Waarom, volgens rector Arthur Mol?

- a Om zich beter verstaanbaar te maken in de kantine
b Om beter te integreren met autochtone Wageningers
c Om zich voor te bereiden op een baan in Nederland
d Om het Nederlandse nieuws te kunnen volgen

19 Mijlpalen in 2018. Welke is waar?

- a 100 jaar landbouwonderwijs in Wageningen
b Wageningen University voor de dertiende keer op rij de beste van Nederland
c WUR wint voor de zesde keer op rij de SustainaBul als duurzaamste uni van Nederland
d Wageningen Connect veroverd als eerste studentenpartij zetels in de gemeenteraad

20 Wageningse wetenschappers kweken de eerste zogeheten Nederbanaan. Wat is daar zo bijzonder aan?

- a De banaan bevat cannabiol c De banaan is resistent tegen de Panamaziekte
b De banaan groeit op substraat d De banaan is recht

15 De Chinese promovendus Yue Han vroeg zijn vriendin Chunyue Zhang op een bijzondere plek huwelijk. Waar?

- a In een luchtballon boven de campus
b Onder het nieuwe carillon op de campus
c In het pandapaleis in Ouwehands Dierenpark in Rhenen
d Onder de door koning Willem-Alexander geplante Chinese rubberboom bij Atlas

18 Promovendus Arjan Droste ontdekte dat het in de stad soms harder waait dan op het naburige platteland. Hoe doopte hij dit effect?

- a Het Droste-effect
b Het Windtunneleffect
c Het Windeilandeffect
d Het Vacuümeffect

WUR MOET STOPPEN MET...

Een nieuw jaar is in aantocht en de goede voornemens dienen zich aan. 'Niet meer bingewatchen.' 'Nu echt stoppen met roken.' 'Nooit meer stomdronken worden.' Met welke slechte gewoonte zou WUR moeten stoppen in 2019?

tekst Echica van Kelle en Tessa Louwerens illustratie Henk van Ruitenbeek

Nathan Liberty

Uitwisselingsstudent Plant Sciences

'WUR moet aankomend jaar stoppen met het gebruik van plastic bekertjes. Dan moeten studenten en medewerkers zelf een beker meenemen. Het is best een gewaagde stap, maar het is ook een logische stap omdat het duurzamer is. **Het gaat niet alleen om de automaten; ook The Spot en andere cafés moeten stoppen met wegwerpbekers.** Als WUR dat gaat doen, kan ik het zelf helaas niet meer meemaken, want ik ga over een paar weken terug naar Massachusetts. Daar worden nog veel meer plastic en papieren bekertjes gebruikt dan hier. Misschien ga ik kijken of ik op de universiteit daar wellicht ook verandering in kan brengen.'

Marianne Geleijnse

Hoogleraar Voeding en Hart- en Vaatziekten

'**WUR moet stoppen met het publiceren van lijstjes met de meest geciteerde Wageningse onderzoekers.** We zitten in een ratrace voor de meeste publicaties en de hoogste h-index. Ik word daar een beetje moe van. Het doet ook geen recht aan de mensen en de inzet en originaliteit van vele collega's. Ikzelf heb het voorrecht dat ik deel uitmaak van een invloedrijk consortium van wetenschappers dat in hoge vakbladen publiceert, waardoor ik in de top 10 eindig. Maar dat doen we met meer dan duizend mensen; in mijn eentje zou zo'n reeks artikelen nooit lukken. Zelf ben ik ook helemaal niet blij als ik op zo'n lijst sta, omdat het dan lijkt alsof ik een of andere carrière-tijger ben die enkel hoge scores najaagt. Het is prima om mensen in het zonnetje te zetten, maar een citatie-index geeft een eenzijdig beeld.'

In plaats daarvan kun je misschien beter het team of het project aanhalen. Dus niet meer doen, die lijstjes. Het leidt tot onderlinge strijd en een verkeerde bedrijfscultuur, waardoor we niet meer zonder stoelmassages kunnen.'

Hidde van Maltha

Bachelorstudent Bos- en Natuurbeheer

'WUR zou eens moeten stoppen met de WURwolf. Ik zag een advertentie voorbijkomen om je aan te melden als WURwolf, maar dat zou ik zelf niet doen. **We stellen ons op als een serieuze universiteit met goede onderzoeken en daar past zo'n harige mascotte niet bij.** Daarnaast roept het nogal associaties op met furries (mensen die zich verkleden als dieren of pluche wezens, red.), en ik weet niet of je dat als universiteit moet willen.'

Willem de Vos

Distinguished professor (tot voor kort leerstoelhouder Microbiologie)

'WUR moet stoppen met taken delegeren naar het laagste niveau. **Leerstoelen krijgen steeds meer administratieve taken, die eigenlijk bij HRM of elders thuishoren.** De secretaresses geven aan dat ze steeds meer tijd kwijt zijn aan het runnen van de leerstoelgroep; er moeten formulieren worden ingevuld, vinkjes gezet, enzovoorts. Vorig jaar heb ik zelf nog aan de telefoon gehangen omdat er voor iemand een vergunning geregeld moest worden om hier te kunnen werken en onderwijs te geven. Aan de bureaucratische regels kun je niet zoveel doen, maar we kunnen wel proberen dat intern zo goed mogelijk te regelen. We zijn een internationale universiteit en er komen dus veel buitenlandse gas-

ten. Daar kan HRM ook een rol bij spelen. Hetzelfde geldt voor huisvesting, waar de leerstoelgroepen het ook maar zelf moeten uitzoeken. WUR heeft daarnaast allerlei langetermijndoelstellingen waar middelen voor beschikbaar zijn. Maar in praktijk zie ik dat dit geld vaak wordt ingezet om mensen aan het werk te houden en om gaten te dichten, in plaats van echte innovatie te stimuleren. Dat vereist een omslag van geld aan iedereen geven naar keuzes maken en excellentie en innovatie stimuleren.'

Karina Gonzalez

Masterstudent Food Technology

'Met het nieuwe rooster is er geen vaste lunchtijd meer. Voorheen had iedereen om kwart over twaalf lunchpauze en dan kon je met je vrienden lunchen. Nu is het lastiger om met hen te lunchen, omdat we verschillende roosters hebben. **Ik denk dat WUR moet stoppen met die wisselende lunchtijden.** Daarnaast lijkt het erop dat The Spot elke dag wel gereserveerd is voor een evenement en ik word vaak weggestuurd. Nu ga ik meestal maar meteen buiten The Spot zitten, zodat ik niet halverwege mijn lunch weer moet verplaatsen. Dit zijn kleine dingen. Verder vind ik de Wageningse bubbel en de sfeer die hier heerst erg leuk. Ik ben blij dat ik hier studeer.'

Karin Schroën

Persoonlijk hoogleraar Levensmiddelenproceskunde

'WUR moet stoppen nadruk te leggen op de persoonlijke beurzen. Dit is nu vaak een criterium om verder te komen in de tenure track.'

Ik zit soms in de commissie bij NWO en weet hoe die selectie gaat. Er staan heel veel heel goede voorstellen op zo'n lijst die het niet halen. Dat doet niks af aan de kwaliteit van de kandidaat. Het is ontzettend lastig zo'n beurs in de wacht te slepen en het is ook afhankelijk van je vakgebied. Daarmee creëert het ongelijkheid. Als je bijvoorbeeld in de engineeringhoek zit, krijg je al snel het predicaat toegepast onderzoek en moet je heel veel mazzel hebben om zo'n beurs te halen. Als je jaren achtereen verschillende projecten binnenhaalt en een goedlopende groep hebt, dan is dat net zoveel waard als wanneer je een persoonlijke beurs binnensleept. WUR wil graag maatschappelijke impact hebben, dan mag ze wat dat betreft ook wat meer zelf durven beslissen wat goed is. Zonder dat daar per se een externe goedkeuring op geplakt is.'

'Citatielijstjes veroorzaken een ratrace; ik word daar moe van'

 A photograph of three young men standing in a rural field. They are wearing backpacks and casual clothing. In the background, there are several black and white cows grazing in a field, with trees and a fence visible in the distance.

Studenten lassen pauze in om te werken in project

Halsoverkop naar Uganda

▲ Ard Schakel, Tom Smits en Thomas Heger (vlnr).

Het academische jaar is nog maar een paar maanden oud en de meesten vinden net hun draai in Wageningen. Drie masterstudenten hebben hun studie echter alweer tijdelijk opzij gezet en zijn naar Uganda gevlogen voor het echte werk: meedraaien in een ontwikkelingsproject.

tekst Gina Ho foto's Thomas Heger, Ard Schakel en Tom Smits

Thomas Heger (23) begon in september van dit jaar aan zijn master Plant Sciences. Via een vriend van vroeger raakte hij betrokken bij KHAP, een project voor duurzame landbouw in Kumi, Uganda, dat vier jaar geleden is opgezet door een Nederlandse organisatie. In een groepsproject ontmoette hij Ard Schakel, masterstudent International Land and Water Management, en Tom Smits, masterstudent

Biobased and Circular Economy. Hij vertelde de twee over het project, en een stoutmoedig plan begon te ontstaan. De drie wonen en werken nu samen in Uganda.

Waarom besloten jullie om tijdelijk te stoppen met studeren en naar Kumi te gaan?

Heger: 'Voor mijn bachelorthesis voor Plantenwetenschappen ging ik naar een Caribisch eiland dat wordt geplaagd door een onkruid.

Ik zou daar eigenlijk drie maanden zijn, maar bleef uiteindelijk een jaar. Het was geweldig om te zien wat je in de praktijk kunt bijdragen. Dat vond ik heel leuk en ik wilde hier in Kumi iets soortgelijks doen.'

'Vergeleken met de problemen hier is studievertraging niets om je zorgen over te maken'

Smits: 'Ik ben eigenlijk pas net begonnen in Wageningen en ik heb me wel afgevraagd of dit het goede moment was voor zo'n onderneming. Maar als ik naar Uganda zou gaan, zou ik zien hoe het er echt aan toegaat en kunnen leren van Thomas en Ard. Vergeleken met de

problemen die mensen hier hebben, is een beetje studieovertraging niet echt iets om je zorgen over te maken.'

Schakel: 'Voor mij was het heel logisch om hierheen te gaan, omdat ik met mijn kennis wil bijdragen aan de echte wereld. Toen ik mijn studieadviseur over dit project vertelde, zei ze: Waarom ga jij er niet ook naartoe?'

Hoe zorg je dat dit project in je studie past?

Smits: 'De regelingen met WUR verliepen soepel, omdat we WUR hier nu niet bij betrekken. Ik heb het wel besproken met mijn studieadviseur, uitgelegd waar het project over gaat en gevraagd hoe het kan bijdragen aan mijn studiedoelen. Ze was enthousiast en begreep dat dit een geweldige kans was.'

Heger: 'We kijken nog of we studiepunten voor ons werk hier kunnen krijgen via Capita Selecta. Dan zouden we begeleid en getoetst

worden door een leerstoelgroep. Maar we vinden het ook oké als dat niet lukt; dan lopen we een paar maanden studieovertraging op.'

Voor welke uitdagingen staan de mensen in Kumi?

Heger: 'Het boerenbedrijf waar we werken bestaat sinds de jaren zestig, maar tijdens de burgeroorlog in de jaren tachtig werden het bedrijf en de omgeving vernield. Er is heel veel land, maar dat wordt niet echt nuttig gebruikt. Ook is het hier vier maanden per jaar erg droog, dus naast een landgebruiksprobleem is er ook een probleem met watermanagement. Het project is gericht op het verbeteren van de zuivelproductie en het verbeteren van de levensstandaard van de streekbewoners. Er zijn multidisciplinaire oplossingen nodig voor complexe problemen, en die proberen we te vinden.'

Wat heb je tot nu toe gedaan binnen het project?

Smits: 'We zijn problemen tegengekomen waar ik nooit aan zou hebben gedacht, zoals het feit dat kinderen hier 7 kilometer moeten lopen naar school. Rond lunchtijd gaan ze naar huis, omdat de school geen eten aanbiedt, en daarna lopen ze niet meer helemaal terug. We onderzoeken nu of we duurzame gewasrotaties kunnen ontwerpen, die zorgen dat er altijd genoeg ingrediënten zijn om op school pap voor de kinderen te maken.'

Schakel: 'Ik kijk naar manieren om waterwinning en gewasteelt te koppelen. Ook gebruik ik GIS om te kijken waar we het beste bomen kunnen planten die schaduw en eetbare bladeren leveren aan de melkkoeien.'

Heger: 'Ik zoek uit welke gewassen hier het geschiktst zijn om de zuivelproductie te verhogen en van welke gewassen mensen het meest zouden profiteren. We praten veel met mensen op boerderijen, in de kerk, op de markt, enzovoort, omdat relaties opbouwen een belangrijk doel is van het project. We vinden het belangrijk dat mensen en bedrijven zelfstandig zijn zonder buitenlandse invloed, anders kweek je afhankelijkheid. We willen duurzame strategieën ontwikkelen, niet voor de komende twee jaar, maar voor de komende tien tot twintig jaar.'

Wat is er in jouw ogen nodig voor de ontwikkeling van de gemeenschap?

Smits: 'Ik denk dat er behoefte is aan een langetermijnvisie. Een boer kan bijvoorbeeld een koe verkopen en investeren in een eenvoudig irrigatiesysteem dat op de lange termijn veel voordelen geeft. Maar de boeren zijn hier gericht op voedselveiligheid en daarbij letten ze begrijpelijkerwijs meer op de kortetermijnwinsten. Het is onze taak om vooruit te denken.'

Strakjes terug naar Wageningen... En dan?

Schakel: 'We opereren met z'n drieën onder de naam Passiflora. We willen dat die organisatie straks een platform wordt waar studenten van verschillende disciplines elkaar vinden, zodat ze hun kennis kunnen inzetten voor ontwikkelingsprojecten.'

Smits: 'Ik krijg kippenvel als ik eraan denk – ik vind dat er in WUR een gat gaapt tussen ondernemerschap en landbouw. Ik zou mensen willen stimuleren om iets te doen wat de wereld echt vooruit helpt, zelfs als het aanvankelijk ongemakkelijk is.'

Heger: 'Er is veel kennis en kunde in Wageningen, maar weinig mensen doen daar iets nuttigs mee in die delen van de wereld waar dat het hardst nodig is. De meeste mensen gaan na hun afstuderen voor een groot bedrijf werken. Ik denk dat er ook een andere manier is.

SLIM

Hoe groter de hersenen, hoe slimmer de persoon. Die bewering klopt, blijkt uit onderzoek van de VU en de universiteit van Pennsylvania, al is het verband zwak. Slechts 2 procent van het verschil in intelligentie kan statistisch worden verklaard uit de omvang van het brein. Dat blijkt uit een vergelijking van de breinen van 13.600 Britten en de met die grijze massa geleverde prestaties.

TAALSTRIJD

Meer dan de helft van de circa 7000 nog levende talen worden met uitsterven bedreigd. Dat blijkt uit een internationale studie van onder meer de UvA. 2019 is het Unesco-jaar van de Inheemse Talen. Van die 3500 bedreigde talen worden er 600 alleen nog maar door een groep hoogbejaarden gesproken. Studie van onbeschreven talen is van belang, omdat het linguïsten veel leert over hoe wij taal verwerven.

UIT HET LOOD (1)

Mensen zijn slecht in het inschatten van hun evenwicht. We vallen achterover als we zo'n 8 graden uit het lood staan, maar we denken dat dat pas bij 14 graden gebeurt, wijst experimenteel onderzoek aan Ohio State University uit. De onderzoekers gebruikten een soort plank waar proefpersonen met de rug tegen aan moesten hangen.

UIT HET LOOD (2)

We overschatten dus ons vermogen om ons evenwicht te bewaren. Maar het is nog gekker. Als de proefpersonen weer rechtop werden gezet, zaten ze er met hun verwachting weer ver naast. Bij 6 graden uit het lood dachten de meesten al rechtop te staan. En dat zonder drank.

Huurverhoging geeft onrust in Duivendaal

De studentenkamers in het voormalige hoofdgebouw van WUR op Duivendaal worden begin 2019 grondig verbouwd en de huur gaat fors omhoog. Dat heeft de nieuwe eigenaar, Xior Student Housing, bekendgemaakt. De mededeling heeft onrust veroorzaakt onder de bewoners.

Student Milieuwetenschappen Ivo de Graaf (21) heeft een kamer van 14 vierkante meter in Duivendaal. Hij betaalde daarvoor 310 euro per maand aan verhuurder Socius. Bij de nieuwe verhuurder Xior wordt de huur anderhalf keer zo hoog: 463 euro. 'Tel daar nog de gevraagde borg van 500 euro bij op en je maakt in januari bijna 1000 euro naar Xior over. Dat kunnen niet alle studenten zomaar ophoesten. Ik heb al iemand gesproken die de eerste maand niet kan betalen en dus weggaat.' Projectcoördinator Hielke Jan van der Leij is verantwoordelijk voor de overstap van Socius naar Xior. Hij begrijpt dat niet iedereen gelukkig is, maar verdedigt de hoge huren. 'We berekenen die met het puntensysteem voor woning-

▲ De binnentuin van Duivendaal.

waardering. Eerst betaalden de huurders substantieel minder dan normaal in ruil voor tijdelijke contracten en geen langdurige huurbescherming. Nu krijgen ze een volwaardig huurcontract waarvoor je een normale prijs betaalt. Dat lijkt dan opeens veel.' Xior had de huidige bewoners ook kunnen sommen te vertrekken in plaats van ze een nieuw contract aan te bieden, zegt Van der Leij. 'We hadden de leegstandswet-contracten kunnen opzeggen, dan is per 1 maart

iedereen weg. Dat was makkelijker geweest voor ons, maar dat hebben we niet gedaan. Iedereen mag blijven, maar dan moeten ze wel gaan betalen wat het kost.' Xior gaat de bewoners volgens Van der Leij meer comfort bieden. 'Na een grondige renovatie krijgen de bewoners straks gestoffeerde inbouwkeukens, inclusief meubels, wasmachines, nieuwe vloerbedekking, enzovoort.' In een woonkamer met regenboogkleuren op de muur vertellen bewoners dat ze daar helemaal niet blij mee zijn. 'De hele keuken gaat eruit, inclusief onze zelfgemaakte bar. Alles wordt helemaal wit. Net een ziekenhuis.' Het is onderdeel van het 'nieuwe concept' van Xior, waarover veel onduidelijkheid is. 'Mogen we straks nu wel of niet mensen laten hospiteren?' Van der Leij zegt in een reactie dat hospiteren inderdaad verleden tijd is. De bewoners krijgen weinig tijd om na te denken over de nieuwe voorwaarden. Ze hebben tot 23 december om het nieuwe contract, dat ze op 16 december ontvingen, te ondertekenen. Als ze dat niet doen, moeten ze op 1 maart hun kamer uit zijn.

EvK en LZ

▲ De nieuwe eigenaar gaat de studentikoze rommelkeukens vervangen door 'gestoffeerde inbouwkeukens'.

Internationaal kerstdiner tegen de eenzaamheid

Internationale studenten kunnen op 27 december aanschuiven voor een kerstdiner in studentenflat de Bornsesteeg. Met het etentje willen studentenfractie CSF, studentenpastoraat Spectrum en stichting Tinku de eenzaamheid te lijf gaan. 'Iedereen is welkom.'

'Het idee kwam voort uit een bijeenkomst over eenzaamheid in Wageningen, georganiseerd door stichting Tinku,' vertelt Robin Baas van de Christelijke Studenten Fractie (CSF). 'Er bleken ongeveer drieduizend mensen in Wageningen te zijn die zich eenzaam voelen. Risicogroepen zijn jongeren, ouderen en mensen die vanuit een andere cultuur komen. Internationale studenten vallen in die derde categorie. Ik kan me voorstellen dat je je meer geïsoleerd voelt als je met de kerst je familie niet kunt opzoeken.'

Het diner vindt plaats op donderdagavond om 18 uur in de gemeenschappelijke ruimte van de Bornsesteeg (huisnummer 3). Het is een *potluck*, waarbij iedereen iets te eten meeneemt. CSF regelt de drankjes. Je hoeft je niet aan te melden en kunt gewoon binnenlopen. Baas: 'Het is de eerste keer dat we dit organiseren, dus we weten niet goed hoeveel mensen we kunnen verwachten.'

Ook na het diner wil CSF zich nog bezighouden met de bestrijding van eenzaamheid onder internationale studenten. 'We willen kijken of we naar aanleiding van het diner meer kunnen organiseren in de vakantie, en elkaar zo vaker kunnen ontmoeten.'

Er zijn nog meer activiteiten voor studenten die in de vakantie in Wageningen blijven. KSV Franciscus Xaverius organiseert een open feest op vrijdag 21 december, de stichting Popcul-

tuur en Thuis organiseren live kerstmuziek, spelletjes en andere activiteiten op zaterdag 22 december en Unitas houdt het jaarlijkse feest in theater Junushoff op oudjaarsavond. **EvK**

ONDERTUSSEN IN... HONGARIJE

'Hongaren zijn niet zo racistisch als het lijkt'

Duizenden Hongaren gingen vorige week de straat op uit protest tegen het gedwongen vertrek van de Central European University (CEU) uit Boedapest. Het is het laatste voorval in de langdurige aanval van premier Viktor Orbán op George Soros, de Hongaars-Amerikaanse miljardair en filantroop die de universiteit heeft gesticht.

'CEU bood in Amerika erkende, Engelstalige opleidingsprogramma's, wat het een liberale en aantrekkelijke universiteit maakte om heen te gaan. Rond 2004 liet premier Viktor Orbán de eerste reclameborden ophangen met foto's van George Soros en teksten die duidelijk moesten maken dat hij een infiltrant is die verantwoordelijk is voor de migrantencrisis, enzovoort. Orbán valt Soros aan om mensen aan zijn kant te krijgen, en dat werkt, omdat hij hen aanspreekt op hun angst. Orbán werd voor het eerst premier in 1998. Er was een ingewikkelde transitie in de Hongaarse politiek, maar het heersende sentiment was: "we zijn minder waard dan West-Europese landen omdat we een

postcommunistische satellietstaat zijn, omdat we geen geld of een bloeiende economie hebben en omdat we

FOTO: FATHAM/SHUTTERSTOCK.COM

aan het infuus van de Europese Unie liggen". Orbán heeft van Hongarije weer een trots land gemaakt – hij gaf mensen het gevoel dat ze er mogen zijn. In 2018 kreeg hij twee derde van de stemmen. Westerse media, zoals de Nederlandse en Duitse, schilderen Orbán af als een dictator à la Poetin of Erdogan. Veel van de kritiek is terecht, maar ik denk dat ze generaliseren, en Orbán gebruikt dat om tegen de Hongaren te zeggen: "kijk wat ze over me zeggen, ze vallen onze natie aan". Zo voeden die generalisaties alleen maar de haat tegen de EU. En dat is gevaarlijk. Erdogan in Turkije gebruikt dezelfde retoriek. In Hongarije is Orbán een centrumrechtse politicus; we horen niks over de extreemrechtse partijen daar, die in de laatste verkiezingen 17 procent van de stemmen kregen. Hongaren zijn niet zo racistisch of bang voor immigranten als het lijkt – anders hadden die radicale partijen nu wel de meerderheid. Ze zijn gewoon conservatief.' **GH**

Zoltán Csengő is een Nederlands-Hongaarse masterstudent Organic Agriculture. Hij vertelt over de recente gebeurtenissen in zijn land.

OP DE CAMPUS

Op Campus Plaza wemelt het de hele dag door van de studenten die iets te eten willen scoren. Elisa Koops (22) zit voor een bord sushi in het nieuwe restaurant MLGB. 'Ik hou niet eens van sushi, maar ben voor de gezelligheid met een vriend mee.'

Elisa doet de master Health and Society, omdat ze geïnteresseerd is in de effecten van voedsel op de maatschappij. 'Bewegen en gezond eten zijn erg belangrijk. In september ben ik voorzitter geworden bij een nieuwe organisatie: BalanceBuddy. Het idee is dat

kinderen met problemen op het gebied van voeding en gezondheid een student als persoonlijk maatje krijgen waarmee ze kunnen leren letten op hun eten en sport.'

'Ik wilde altijd al konijnen, maar mijn moeder zei: dat doe je maar als je uit huis bent'

Het project staat nog in de kinderschoenen. 'We hebben al wel 15 studenten die klaarstaan om buddy te worden, maar nog geen kinderen.' Elisa probeert nu relaties aan te knopen met instanties die de buddy's in contact kunnen brengen met kinderen. 'We proberen naamsbekendheid op te bouwen bij bijvoorbeeld buurthuizen en diëtisten. Vertrouwen in BalanceBuddy is de eerste stap.' Naast haar studie is Elisa een paar uur per week kwijt aan haar nieuwe bestuursfunctie.

'Ik ben blij dat ik BalanceBuddy heb gevonden, het sluit heel erg goed aan bij mijn studie en bij wat ik wil doen. Het is een mooie kans.'

Thuis op haar studentenkamer heeft Elisa twee konijnen, Juni en Kameel. 'Ik wilde altijd al graag konijnen, maar mijn moeder zei: dat doe je maar als je uit huis bent. Dus dat heb ik gedaan. Ik wilde ze wel originele namen geven, niet gewoon Stampertje ofzo.' Juni en Kameel krijgen niet alleen aandacht van Elisa, maar ook van een horde fans op Instagram. Daar zijn ze – onder de naam Junikameel – erg populair. **AvdH**

FOTO: ANNE VAN DER HEIJDEN

Did you know there is a Study Programme Committee?

Blogger Donatella Gasparro was quite surprised when she found out there was a committee that discusses the strengths and weaknesses of a study programme.

'A while ago, at the end of my first year here, one of my closest friends from my programme told me they were looking for new student members for the Study Programme Committee, or SPC. "Wait, the study what?" was my very first reaction. It probably depends on the programme, or even the year you are in, but I had never heard or read about the SPC before that occasion.

Long story short: after some months of getting informed and getting involved, I eventually became part of it. And had the very first meeting a couple of weeks ago.

SPECIFIC TOPICS

But what is this Study Programme Committee, you may ask. It's a committee that discusses specific topics regarding a degree programme (Master's or Bachelor's), including strengths and weaknesses, mandatory courses, evaluations, requirements and so forth.

The committee is composed of a wide variety of teachers from the chair groups directly involved in the

programmes, and – surprise – also quite a few students' representatives. This is a great place to bring up your thoughts, doubts, tips and ideas about your degree programme. And, as you may have experienced, here in Wageningen, our perspective is often taken seriously.

NO INFORMATION

I think it is quite a waste that this bit of information is not that easy to find. A lot of students simply don't know where some issues should be addressed or ideas proposed. And the SPC is definitely one of those places!

So, if you have anything you'd like

to see change or improve in your programme, reach out to the student members and your point will be taken care of. Study Programme Committee student members also have quite a fast turnover: you may even have the chance to be one of them, if you fancy a spot in the board room.'

BLOG

Donatella Gasparro is a Master's student in Organic Agriculture, from Italy. You can read all of her blogs on resource-online.nl/blog.

Wageningse masterstudenten gaan voor hun stage en thesis de hele wereld over. Ze maken kennis met de praktijk en andere culturen. Hier vertellen ze over hun avonturen.

‘Argentijnen zijn heel *tranquilo*’

‘Internationaal land- en waterbeheer is de enige bachelor met een verplichte stage. Ik wilde graag naar Zuid-Amerika omdat ik er nog nooit was geweest en omdat ik Spaans wilde leren. Maar ik wilde niet naar een al te gevaarlijk land, daarom kwam ik bij Argentinië uit. Ik ben hier nu tweeënhalve maand. In het begin was er nog een andere Wageningse student, maar die is weg. Ondertussen heb ik wel een sociaal leven opgebouwd, dus het is allesbehalve eenzaam.

Voor mijn stage onderzoek ik de effecten van klimaatverandering in een irrigatiesysteem dat hier naast de stad ligt. Ik gebruik deze data in klimaatmodellen en bekijk verschillende scenario's. Daarnaast ga ik ook het veld in om boeren te interviewen over hun perceptie van de veranderingen en hun strategieën om daarmee om te gaan. Uiteindelijk zal ik hier ook mijn bachelorthesis over schrijven.

LAAT ETEN

Het ritme in Argentinië was wel even wennen voor mij. Het leven is hier aangepast aan de siësta. Dat komt door het klimaat; in de zomer is het vaak 40 en soms zelfs meer dan 50 graden. Ik heb echter geen siësta, omdat we dan meestal het veld in gaan. Doordeweeks eet ik vaak met vrienden, maar dat is pas om 11 uur 's avonds en dan lig ik dus pas om een uur of 1 in bed. En ja, dan gaat om 6 uur de wekker weer. Ondertussen ben ik er wel aan gewend.

Twee weken voor mijn stage begon, heb ik een cursus Spaans gevolgd in Buenos Aires. Maar het gewone leven is de beste manier om een taal snel te leren. Nu kan ik me prima staande houden, twee maanden geleden niet.

Van tevoren heb ik al wel wat Spaans proberen te leren door Spaanse series te kijken en zo, maar Argentijns Spaans is toch weer anders. Als ik mijn stage heb afgerond, ga ik nog een maand reizen door Argentinië en Chili. Ik heb al een paar weekendtripjes gemaakt, maar het land is zo uitgestrekt, ik heb nog maar een heel klein deel gezien. De dichtstbijzijnde stad is zes uur rijden. Op zich wel spannend, want ik ga alleen, maar het lijkt me vooral een coole ervaring.

BIZAR VEEL STRESS

Ik zou het anderen echt aanbevelen om naar Argentinië te gaan. De mensen zijn heel aardig en oprecht en je wordt overal uitgenodigd voor etentjes en weet ik wat. Ik heb hier geleerd om flexibeler te zijn. Je plannen veranderen steeds, zowel in je werk als in je sociale leven. De mensen hier hebben een heel rustige kijk op het leven, ze zijn heel *tranquilo*. Dat doet me beseffen dat we bizar veel stress hebben in Nederland. In het begin heb ik zeker een cultuurschok ervaren, omdat in Nederland de dingen toch goed geregeld zijn. Toen ergerde ik me nog wel eens als dat hier niet zo was. Maar nu kan ik ervan genieten. Ik zal ook wel weer moeten wennen als ik in Nederland ben; mijn leven is hier 360 graden anders.' EvdG

HET ECHTE WERK

Wie? Brit van der Meijden (19), bachelorstudent Internationaal Land- en Waterbeheer
Wat? Stage bij het Instituto Nacional de Tecnología Agropecuaria (INTA)
Waar? Santiago del Estero, Argentinië

Meer interviews
op resource-online.nl

Forum - Irregular Opening Hours Christmas Holidays 2018/2019

	2018/2019	The Building	The Library	Student Desk	IT Service Point	WURshop	Restaurant	Grand Café	Wageningen in'to Languages
Friday	21 December	8 am - 10 pm	8 am - 10 pm	10 am - 12 pm	9 am - 12 pm	9 am - 2.30 pm	11.30 am - 1.30 pm	9 am - 2 pm	9 am - 5 pm
Saturday	22 December	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	23 December	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	24 December	8 am - 8 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Tuesday Christmas	25 December	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Wednesday Christmas	26 December	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Thursday	27 December	8 am - 8 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	28 December	8 am - 8 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	29 December	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	30 December	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	31 December	8 am - 8 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Tuesday New Years Day	1 January	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Wednesday	2 January	8 am - 8 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	10 am - 2 pm	11.30 am - 1.30 pm	Closed	Closed
Thursday	3 January	8 am - 8 pm	8.30 am - 5.30 pm	10 am - 12 pm	10 am - 12 pm	10 am - 2 pm	11.30 am - 1.30 pm	Closed	Closed
Friday	4 January	8 am - 8 pm	8.30 am - 5.30 pm	10 am - 12 pm	10 am - 12 pm	10 am - 2 pm	11.30 am - 1.30 pm	Closed	Closed
Saturday	5 January	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	6 January	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

Orion Irregular Opening Hours Christmas Holidays 2018/2019

	Friday 21 December	Saturday 22 December to Sunday 6 January
The Building	8 am - 6 pm	Closed
Bike basement	8 am - 8 pm	Closed
The Spot	11.30 am - 1.30 pm	Closed
Restaurant	8 am - 4 pm	Closed

Leeuwenborch Irregular Opening Hours Christmas Holidays 2018/2019

	2018/2019	The Building	Coffee Bar/ Restaurant	The Library
Friday	21 December	7 am - 6 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday	22 December	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	23 December	Closed	Closed	Closed
Monday	24 December	7 am - 6 pm	Closed	Closed
Tuesday Christmas	25 December	Closed	Closed	Closed
Wednesday Christmas	26 December	Closed	Closed	Closed
Thursday	27 December	7 am - 6 pm	Closed	Closed
Friday	28 December	7 am - 6 pm	Closed	Closed
Saturday	29 December	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	30 December	Closed	Closed	Closed
Monday	31 December	7 am - 6 pm	Closed	Closed
Tuesday New Years Day	1 January	Closed	Closed	Closed
Wednesday	2 January	7 am - 10.30 pm	10 am - 2 pm	Closed
Thursday	3 January	7 am - 10.30 pm	10 am - 2 pm	Closed
Friday	4 January	7 am - 10.30 pm	10 am - 2 pm	Closed
Saturday	5 January	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	6 January	Closed	Closed	Closed

After 6 pm entrance is only possible after registration at the reception desk.

In memoriam

Wim Wolff (1940-2018)

Op 27 november is onze zeer gewaardeerde oud-collega Wim Wolff overleden. Wim Wolff was een grootheid in de wereld van bescherming, beheer en onderzoek van estuaria, in het bijzonder de Waddenzee. Zijn wetenschappelijke carrière begon in 1965 op het Delta Instituut in Zeeland. Daarna leidde hij vanaf 1975 de afdeling Estuariene Ecologie van het RIN op Texel. Daar was de eerste opdracht om alle wetenschappelijke kennis over het Waddengebied bijeen te brengen. Dat mondde uit in wat later hét standaardwerk over de Waddenzee zou worden, *Ecology of the Wadden Sea*, geschreven in samenwerking met vele onderzoekers uit Denemarken, Duitsland en Nederland. Daarbij kwamen Wims kwaliteiten als onderzoeker en begenadigd schrijver uitstekend van pas. Wim bezat een natuurlijke autoriteit en wist daardoor de overheid te beïnvloeden, en onderzoekers en beleidsamb-

tenaren bij elkaar te brengen. Maar hij vond het minstens zo belangrijk een breder publiek te bereiken, bijvoorbeeld via zijn boeken *Op de grens van zout en zoet* en *Oosterschelde*. Dat laatste heeft er zeker toe bijgedragen dat de Oosterschelde open bleef. Als deeltijdhoogleraar Aquatische Ecologie aan WUR (1989-1995) en hoogleraar Mariene Biologie aan de Rijksuniversiteit Groningen (1996-2005) heeft Wim talloze promovendi begeleid in hun wereldwijde kustonderzoek. Maar we zullen ons hem vooral herinneren door zijn onvermoeibare inzet voor een wetenschappelijk onderbouwde visie op het beheer van de Waddenzee. Mede dankzij hem heeft de Waddenzee zijn belangrijkste natuurlijke rijkdommen behouden, en is het nog steeds één van de weinige relatief natuurlijke mariene kustsystemen in West-Europa.

Mede namens de medewerkers en gepensioneerden van Wageningen Marine Research en Wageningen Environmental Research, Peter Reijnders, Norbert Dankers, Cor Smit, Jan Veen

Mededelingen

Waterpolo- en aquafittrainer gezocht
De Renkumse Zwem en Poloclub zoekt een trainer (m/v) voor het waterpoloherenteam en voor aquafit in het nieuwe zwembad Doelum. Belangstelling? Mail Rita van der Horst (penningmeester@rzcrenkum.com). Tevens zijn we op zoek vrijwilligers die in teamverband jonge kinderen wil leren zwemmen volgens de KNZB-superspetters methode.
rzcrenkum.com

Agenda

Donderdag 20-31 december

FILMHUIS MOVIE W

Leave No Trace: drama over een vader en dochter woonachtig in een natuurreservaat. *Mary Shelley*: biografisch drama over de auteur van 'Frankenstein'. *Fanny och Alexander*: Zweedse familiekroniek, de ideale Kerstfilm. Locatie: Wilhelminaweg 3A, Wageningen. €6,50/€5.

MOVIE-W.NL

Tuesday 15 January 12:30-13:20

WAGENINGEN WRITING LAB LUNCH WORKSHOP: 'PLAN FOR SUCCESS'

How do you start on your writing assignment in an effective way? We'll provide you with the theory behind the writing process and guide you in applying this theory to your own assignment. Don't forget to bring your assignment! Be on time, as participant numbers are limited to 20. Free admission. Venue: Forum Library Room 259. Info: info.wageningenwritinglab@wur.nl.

Vrijdag 18 en zaterdag 19 januari
STUDENTEN TONEELVERENIGING SPEELT 'MOORDWIJVEN' VAN CORINA RUES-BENZ

Dit jaar mogen de spelers met hun Diesvoorstelling schitteren op het podium van een écht theater: de Junushoff in Wageningen. Kaarten zijn te bestellen op wstv.nl.

Antwoorden
Nieuwquiz 2018 (p.20-21)

1a, 2b, 3d, 4b, 5c, 6b, 7c,
8[1b;2c;3a;4d], 9c, 10d, 11a, 12b, 13a,
14c, 15a, 16d, 17b, 18c, 19d, 20b

Colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen University & Research. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl.
ISSN 1389-7756

Redactie

- Anton van Elburg (hoofdredacteur ad interim)
anton.vanelburg@wur.nl, 06 5429 8594
- Lieke de Kwant (eindredacteur magazine)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Linda van der Nat (eindredacteur website)
linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Tessa Louwerens (dier, voeding),
tessa.louwerens@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724
- Luuk Zegers (studenten en onderwijs)
luukfl.zegers@wur.nl, 0317-486002

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Alexandra Branderhorst, Evelien Castrop, Cathy Chen, Susie Day, Corine Feenstra, Teun Fiers, Marijn Flipse, Stijn van Gils, Eva van der Graaf, Berber Hania, Anne van der Heijden, Gina Ho, Hoger Onderwijs Persbureau (HOP), Lotje Hogerzeil, Anja Janssen, Femke Janssen, Echica van Kelle, Anja Koelstra, Piotr Kukla, Helena Ligthert, Clare McGregor, Sven Menschel, Jeroen Murré, Rik Nijland, Henk van Ruitenbeek, Julia Schäfer, Inge van der Wal, Joris Tielens, Pascal Tieman, Clare Wilkinson

Vormgeving Geert-Jan Bruins, Alfred Heikamp

Druk Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl,
0317 484020

Deadline

Deadline aanlevering serviceberichten: uiterlijk een week voor verschijningsdatum. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te redigeren en/of in te korten.

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen University & Research

klimaatneutraal
natureOffice.com | NL-077-434311
gedrukt

Wageningen in'to Languages
opens up new worlds

28-31 januari
Winter Boost Camps

- Pronunciation Boost – 28 januari
- Grammar Boost – 29 januari
- Presentation Boost – 29 januari
- The Power of Words – 29 januari
- Storytelling – 30 januari
- Emailing in English – 31 januari
- Meetings in English – 31 januari

**Schrijf
je nu in!**

Geef je Engels een snelle boost!

www.wur.nl/into

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

A unique bus experience

I am probably the only student in Wageningen that doesn't have a bike. I prefer to walk and take the bus, as is my habit back home in Greece. Bus transportation in itself is therefore not new to me. Still, you are in for a unique experience once you board a Dutch bus...

I'm going to describe a typical Dutch bus journey for you. To begin with, there are no strikes, there are no cancelled routes, the bus is always on time. You arrive at a bus station or stop and you wait patiently in line to board the bus. People are not jostled up against each other.

When you go inside, you scan your *ov-chipcard* in the yellow machine. And – here comes the part where you have to pay attention! – you must say good morning/afternoon/evening to the driver. In return, he will say hello to you. It is worse than a crime to board the bus without saying hello to the driver.

During the short trip (maximum duration about 10 minutes), a lot of Dutch people eat. The first time I saw this, I thought it was really strange, but then I observed that there are small rubbish bins in the bus to throw your trash in, so obviously it is not prohibited to eat on public transport. When you arrive at your destination, you scan your public transport pass again (be careful: if you forget you will pay more) and of course, you say goodbye to the driver. If you ask me, buses in the Netherlands are the best means of transport that I have ever taken.

🇬🇪 Georgia Chatonidi, MSc student of Food Technology, from Greece

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euros and Dutch candy.

[NL]

BUSHEMEL

Tuis in Griekenland pakt Georgia Chatonidi vaak de bus. Toch ging er een wereld voor haar open toen ze voor het eerst in een Nederlandse bus stapte. Die kwam op tijd, het instappen verliep ordelijk en de chauffeur heette elke reiziger welkom met een vriendelijk 'goedemorgen'. Eenmaal gezeten op hun stoelen gingen de Nederlanders massaal zitten te eten, waarna het afval in de kleine prullenbakjes verdween die her en der hingen. En bij het uitstappen zei iedereen weer gedag tegen de chauffeur. 'Van alle transportmiddelen waar ik ooit in heb gezeten, zijn Nederlandse bussen het beste.'